

at

AARHUS TEATER

EN SVIRPENDE SATIRE AF OSCAR WILDE

En kvinde uden betydning

UNDERVISNINGSMATERIALE

Af cand. mag. litteraturhistorie, foredragsholder og kulturformidler
Anne Valbjørn Odgaard

Aarhus Teater, forår 2016

Alle forestillingsfotos fra En kvinde uden betydning
er taget af Anna Marin Schramm

INDHOLDSFORTEGNELSE

EN KVINDE UDEN BETYDNING

Praktisk information om forestillingen	1
Om materialet: indledning til læreren	2
1 Oscar Wilde og A Woman of no Importance	4
2 Victorianisme, æsteticisme og dekadence	6
3 handlingen i A Woman of No Importance/En kvinde uden betydning	9
4 Temaer	11
a. Modsætninger	11
b. Forholdet mellem liv og kunst. Oscar Wildes selviscenesættelse & dandyen	14
5 Den paradoksale Oscar Wildes stil	17
6 Scenografien i En Kvinde uden Betydning	19
7 Stof til eftertanke	22
8 Han passer godt ind i vores brydningstid	24
9 Advarsel, stærke følelser, I kan blive flove. Giv det en chance alligevel	26
10 Tekstuddrag fra stykket på engelsk og dansk	28
AKT I. Tekstuddrag 1 fra A Woman of no Importance – engelsk	28
AKT I. Tekstuddrag 1 fra En Kvinde uden Betydning – dansk	30
AKT II. Tekstuddrag 2 fra A Woman of no Importance – engelsk	31
AKT II. Tekstuddrag 2 fra En Kvinde uden Betydning – dansk	34
AKT III. Tekstuddrag 3 fra A Woman of no Importance – engelsk	36
AKT III. Tekstuddrag 3 fra En Kvinde uden Betydning – dansk	38
11 For undervisere: Gratis foredrag om Oscar Wilde	40
Foredrag om Oscar Wilde ved Cand. Mag. Anne Valbjørn Odgaard	40
12 Kommende forestillinger for skoler	41

PRAKTISK INFORMATION OM FORESTILLINGEN

En kvinde uden betydning
Af Oscar Wilde

AARHUS TEATER SCALA

02/09 – 08/10 2016

INSTRUKTION Nicolei Faber

SCENOGRAPHI Christian Albrechtsen

OVERSÆTTELSE Francois-Eric Grodin

LYSDESIGN Anders Kjems

LYDDESIGN Kim Engelbrecht

MEDVIRKENDE

Mette Horn, Bue Wandahl, Mathias Sprogøe Fletting, Inge Sofie Skovbo, Kjartan Hansen, Mette Døssing, Kim Veisgaard, Anne Plauborg Madsen, Nanna Bøttcher, Christian Hetland, Julie Buch-Hansen, Anders Baggesen, Jacob Madsen Kvols

SE VIDEOER

- om og fra En kvinde uden betydning

Gå ind på vores videosite og se fx video om den imponerende scenografi, et interview med Mette Horn og Mette Horn og meget andet

<http://www.aarhustheater.dk/video/se-alle-videoer/#en-kvinde>

BILLETBESTILLING

Aarhus Teater Billetservice

Gruppetelefon: 70204292

Mandag - fredag kl. 12-16

billet@aarhustheater.dk

BILLETTER TIL 50 KR.

Er du fra en skole, er du studerende eller under 25 år, kan du nu købe billetter til kun 50 kr. pr. billet.

- Rabatten gælder ALLE forestillinger på ALLE scener mandag - torsdag
- Du skal IKKE have et klubkort eller binde dig til flere forestillinger.

Rabatten gælder mandag – torsdag.

På Store Scene kun på udvalgte pladser – ikke A-pladser

AARHUS TEATER LÆRING (ATL)

Se alle vores pædagogiske tilbud på www.aarhustheater.dk/saerligt-for-skoler

ATL BROCHUREN

Se vores skolebrochure online - eller få den tilsendt. Klik ind på www.aarhustheater.dk/saerligt-for-skoler/skoleprogram-bestilling/

FÅ TILSENDT MANUSKRIFTET

Det er muligt at få tilsendt manuskriptet til forestillingen ved at skrive til sekretær Berit Gislason, berit.gislason@aarhustheater.dk.

GRATIS FOREDRAG OM WILDE

Foredrag ved Cand. Mag. Anne Valbjørn Odgaard Tirsdag 6. september kl. 18-19 på Aarhus Teater. Bestil gratis plads på BILLET@AARHUSTEATER.DK - du kan også til forestillingen kl. 19.30 efter foredraget se En kvinde uden betydning til kun 50 kr. (rabatten gælder kun denne aften).

OM MATERIALET: INDLEDNING TIL LÆREREN

Hvad er det, der gør, at den irske forfatter Oscar Wilde til stadighed er så populær?

Han udtalte selv i sine unge år disse ord: *»På en eller anden måde vil jeg blive berømt, og hvis jeg ikke bliver berømt, så berygtet.«* Begge dele lykkedes han med.

Oscar Wilde havde en ekstraordinær personlighed – han var "larger than life". Han selviscenesatte sig på moderne vis og havde et ekstremt dramatisk livsforløb, der mandede ud i en alt for tidlig død.

Så er Wilde tillige blevet så populær på grund af en helt ny sproglig stil i

skuespillene; han står for skarpe replikker, medrivende humor og et hav af ordsprogsagtige epigrammer og paradokser, der har overlevet til i dag.

Og endelig fremtryllede Wilde evigt aktuelle og relevante temaer: kønnenes roller og indbyrdes kampe, individets plads i samfundet, menneskenes hemmeligheder og fortiden der indhenter os alle på et eller andet tidspunkt i livet. Oscar Wilde havde (og har stadig i effekt) stor sans for, hvad der ville fænge og tilfredsstille teatergængerne.

Mange værker af mange andre skuespilforfattere fra 1800-tallet er gået i glemmebogen, men Wilde bliver simpelthen ved med at dukke op i teatrenes repertoire rundt om i verden. 2. september-8. oktober 2016 er det Aarhus Teaters tur til for første gang at opsætte *En Kvinde uden Betydning* (*A Woman of no Importance*, 1893), ved instruktør Nicolei Faber.

I dette stykke parodierer Wilde de øvre sociale lag i 1800-tallets London, han gør op med hykleri i tidens sociale og moralske orden og skildrer en opbrudstid, vi på mange måder kan sammenligne med vores verden anno 2016.

Undervisningsmaterialet er udarbejdet specifikt til Aarhus Teaters opsætning af stykket og lægger op til, at klassen tager ind og ser forestillingen. Der er mulighed for at bruge materialet inden og efter teateroplevelsen. Der er dog også muligt at bruge materialet uden et teaterbesøg.

Materialet kan bruges både i dansk- og engelskundervisning, og undervejs vil der være veje ind i stykket målrettet begge undervisningssammenhænge. Som led i forløb til danskundervisning kan man eksempelvis fokusere på: genre, temaer som køn, klasse og samfund og forfatteres selvscenestættelse.

Det er muligt at få tilsendt manuskriptet til forestillingen ved at skrive til sekretær Berit Gislason, berit.gislason@aarhustheater.dk.

Som led i engelskforløb kan man fokusere på: skuespilgenre, dandyen som figur og type i tiden, Wildes sprogstil og brug af paradokser. Man kan læse skuespillet *A Woman of no Importance* online her: http://emotionalliteracyeducation.com/classic_books_online/awoni10.htm

Undervisningsmaterialet indeholder:

En beskrivelse af forfatteren og tiden, handlingsreferat, tematiske og stilistiske indgange til stykket, fokus på elementer i Aarhus Teaters opsætning af stykket, arbejdsopgaver til før og efter teateroplevelsen, perspektiveringsmuligheder, interviews med skuespillere og instruktør, tekstuddrag på dansk og engelsk.

Det er lige til at gå til:

Læs manuskript og/eller den engelske tekst, dyk ned i materialet og arbejdsopgaverne, der forbereder eleverne på teaterstykket, tag ind at se forestillingen, og arbejd så videre med materialet og de spørgsmål, der afrunder teateroplevelsen. Det er oplagt, at eleverne arbejder i grupper, der fremlægger og fortæller om forskellige sider af Wilde, tiden og stykket. Der ligger dog den åbenhed i materialet, at du som lærer kan bruge det som du vil og udvælge efter eget ønske.

A Woman of no Importance er en oversat perle i den engelsksprogede litteratur og er helt oplagt at tage op i undervisningssammenhæng. Den er behageligt tilgængelig i sit sprog, skuespillet kan nemt læses på en aften. Temaerne er relevante og fænger. Stykket er et spejlbillede for tidens London og viser på fascinerende vis, hvad der var på færde, hvad der blev gjort op med og sætter vores egen tid i relief.

God fornøjelse!

Anne Valbjørn Odgaard

Cand. mag. litteraturhistorie, foredragsholder og kulturformidler

TIL INSPIRATION:

LITTERATUR OM WILDE

ELIAS BREDSDORFF

Syndebukken

H. MONTGOMERY HYDE

Sagen mod Oscar Wilde

RICHARD ELLMANN

Oscar Wilde

RUTH ROBBINS

Oscar Wilde

NORBERT KOHL

Oscar Wilde. The works of a conformist rebel.

1 OSCAR WILDE OG A WOMAN OF NO IMPORTANCE

Oscar Fingal O'Flahertie Wills Wilde blev født i Dublin, Irland, 16. oktober 1854 og er primært kendt for tre ting: For det første en fantastisk evne til at formulere paradokser og nærmest ordsprogsagtige sætninger, der stadig citeres:

»I can resist everything except temptation« (*Lady Windermere's fan*, Act 1)

Det var både i bøgerne og i livet, han legede med sproget. Da Wilde i 1882 ankom til USA og blev spurgt, om han havde noget at fortolde, svarede han:

»I have nothing to declare except my genius«

For det andet er han kendt for de nyskabende skuespil: primært de enestående, skarpe og humoristiske replikker men også det kritiske perspektiv, det at han giver en bidende skildring af sin tids engelske overklasse. Endelig for det tredje er han kendt for at have en ekstraordinær personlighed og for at have levet et meget dramatisk liv. Han

steg som en komet mod berømmelsens tinder, fik en meget succesfuld karriere, men han førte også et dobbeltliv. Han var begyndt at udforske den homoseksuelle subkultur i London. Alle former for seksuel aktivitet mellem mænd var kriminelt på det her tidspunkt, Wilde blev dømt og fængslet og faldt hovedkulds fra succesens højder.

Oscar Wilde debuterede 1881 med Poems og skrev i det hele taget i mange forskellige genrer. 1892-1895 fandt han sin vej til scenen med fire sociale skuespil, hvoraf *A Woman of No Importance* er nummer to i rækken. Det er nok disse komedier, Wilde er bedst kendt for, de har altid været og er stadig ekstremt populære. De foregår alle i den engelske overklasse og viser både dette samfunds charme og dets kyniske amoral og hykleri. Det handler om ære og at kende sin plads i samfundet, men heldigvis følger vi også dem der træder forkert, de mennesker der har hemmeligheder fra fortiden, der indhenter dem, og de mennesker der gør op med den

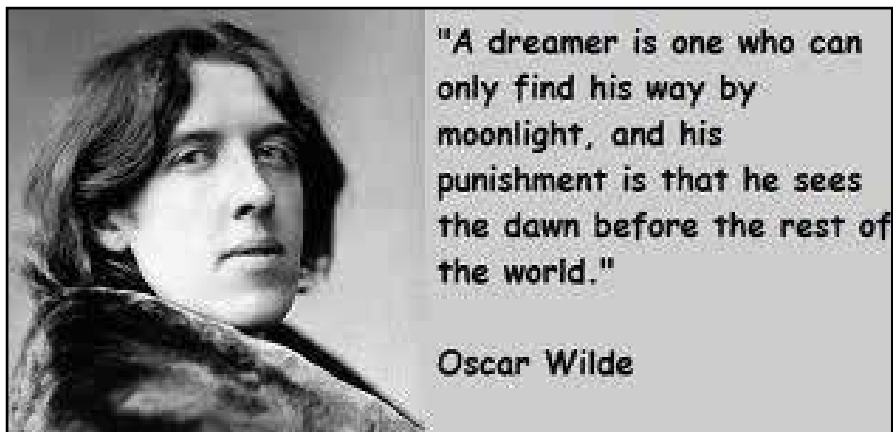
altid fast tilskrevne plads, de tildeles i det engelske selskabsliv.

Stykket *A Woman of no Importance* blev skrevet efter Oscar Wildes skuffelse og sygdom opstået i kølvandet på det meget dårligt modtagne skuespil *Salome*. Han var taget på landet august-september 1892 med sin elsker Lord Alfred Douglas for at komme sig, og her skrev han stykket, hvis oprindelige titel var Mrs. Arbuthnot. Det blev lovet til Haymarket Theatre i London, til direktøren og hans gamle ven Herbert Beerbohm Tree. I 1893 gik teateret i gang med at øve stykket, og Wilde blandede sig vældigt i opsætningen, f.eks. måden hvorpå skuespillerne skulle spille, indtil han simpelthen blev bortvist fra teateret indtil premieren. Som fandt sted 19. april 1893 og blev en stor succes for Wilde, publikum var begejstrede. Anmelderne var mere uenige. Stykket spillede hver aften indtil 16. august 1893, og der var en generel bevidsthed om, at Wilde nu havde fundet sin plads: som brillant skuespilforfatter. Men skandalen lure-

NEDSLAG I WILDES FORFATTERSKAB:

- 1881:** Poems
- 1888:** The Happy Prince and other Tales
- 1890:** The Picture of Dorian Gray
- 1891:** Salome
- 1892:** Lady Windermere's fan
- 1892:** A Woman of no Importance
- 1895:** An Ideal Husband
- 1895:** The Importance of being Earnest
- 1895:** De Profundis
- 1898:** The Ballad of Reading Gaol

de. Wilde var ikke ligefrem diskret i sin affære med Lord Douglas; der dukkede hele tiden afpressere og hemmelige breve op. 1895 blev skandaleåret, da Wilde var på sit højeste efter yderligere to skuespils succeser, bl.a. det berømte *The Importance of being Earnest* (på dansk *Bunbury*). Han røg som nævnt ud i flere retssager og blev idømt to års fængsel for homoseksualitet. *A Woman of no Importance* havde spillet i USA på det tidspunkt og skulle have turneret videre, men blev taget af plakaten overalt ligesom de andre komedier, og Wilde skrev ikke flere skuespil efter sit fængselsophold. Han døde 3 år efter løsladelsen, alene, syg og nedslidt. Efter sin død genvandt Wilde og hans værker deres berømmelse, og han spilles stadig ofte på teatre rundt om i verden.

LÆS MERE:

SE WILDES BIBLIOGRAFI:

<http://www.forfatterweb.dk/oversigt/zwilde00/zwilde06>

OM OSCAR WILDE:

<http://www.forfatterweb.dk/oversigt/zwilde00/>

<http://www.litteratursiden.dk/analyser/wilde-oscar>

<http://www.litteratursiden.dk/artikler/sagen-mod-oscar-wilde>

OG PÅ ENGELSK:

<http://www.cmgwww.com/historic/wilde/content/oscarwilde/biography.html>

<http://www.wilde-online.info/oscar-wilde-biography.htm>

ARBEJDSSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

Research på Oscar Wildes liv – lav en præsentation af:

- Wildes biografi
- Wildes karriere
- Det nye ved Wildes stil
- Hvordan Wilde skilte sig ud i tiden, som person
- Retssagerne og fængselsopholdet
- Find eksempler på gode Wilde-citater (både fra hans liv og forfatterskabet)

2 VICTORIANISME, ÆSTETICISME OG DEKADENCE

Oscar Wilde i dialog med og oprør mod tiden

Oscar Wildes London var en by fuld af modsætninger, en by i opbrud og en by i vækst. England sad massivt på handlen i slutningen af 1800-tallet, i 1870 producerede England en tredjedel af hele verdens samlede fabriksvarer, og det var verdens første urbaniserede samfund. Der var som nævnt de her store kontraster, man kunne finde blandt Londons borgere: luksus/fattigdom, moral/intriger, idealisme/dekadence. Det society-liv Wilde færdedes i oppe i samfundets top var stærkt præget af klassetænkning og hykleri, og det handlede virkelig om at passe ind. Tiden kaldes den victorianske periode efter Queen Victoria, der regerede fra 1837-1901 og har lagt navn til det fremherskende puritanske og alvorlige værdisæt, der prægede tiden. Det var praktiske, religiøse og solide familieværdier, der blev fremsat. Victorianismens alvorstunge moraliseren og

krav om oprigtighed smittede også af på litteraturidealet; kunst og litteratur var til for moralens skyld og skulle have en opdragende funktion.

Alt det her udfordrede Oscar Wilde og gik op imod. Efter han havde uddannet sig i klassisk litteratur i Oxford, kom han som 24-årig til London og tog skønhedsdyrkerens rolle på sig. Stærkt påvirket af engelsk æsteticisme, som den bl.a. kom til udtryk ved malergruppen Prærafaelitterne (f.eks. Dante Gabriel Rossetti) og hos kritikeren Walter Pater, tog Wilde fire år senere på succesrig foredragsturné i USA, hvor han talte om en engelsk æstetisk renæssance. Han blev simpelthen skaberen af en ny og meget populær æsteticisme. Betegnelsen æsteticisme udspringer af ordene æstetik og æstetiker. En æstetiker beskrives i fremmedordbogen:

»...kunstner som først og fremmest stræber efter at fremstille det skønne; person der overalt søger det skønne eller i sin livsførelse søger at realisere det«.

Den beskrivelse passer rigtig godt på Oscar Wilde. Han gjorde æsteticismen til sin mission og reklamerede for skønhedsdyrkelsen i sin påklædning, sin boligindretning og med sine ord. Han omgav sig simpelthen med skønhed, skønheden var den største værdi af alle.

I æsteticismen mener man ikke kunsten eller litteraturen skal have nogen som helst form for moralsk eller opdragende funktion, den skal ikke tjene noget formål – socialt, religiøst eller politisk, den skal eksistere og vurderes udelukkende i kraft af dens skønhed. Æsteticismens slagord var "l'art pour l'art", kunsten for

London, 1890, Princess's Theatre, Oxford Street.

kunstens egen skyld. Kendetegn ved æsteticismens litteratur er: fokus på det dekorative, fokus på form eller stil mere end indhold og tema, fokus på kunsten over livet, overflade frem for dybde.

»We live, I regret to say, in an age of surfaces« (*The Importance of being Earnest*, Act 3).

Det var i høj grad en reaktion på samfundets krav, og en udfordring til den victorianske alvor og moral.

Oscar Wilde bliver også typisk forbundet med dekadence, en strømning der primært florerede i 1890'erne hos forfattere og malere, og hvor man dyrkede det åndelige forfald, livsleden, det unaturlige og kunstige. Det var især Wildes roman fra 1890, *The Picture of Dorian Gray*, der blev kaldt dekadent, og her omsatte han i høj grad æsteticismens ideer til praksis. Bogen blev en kæmpe skandalesucces (se også Tema: Forholdet mellem liv og kunst). Op igennem 1890'erne, også i *A Woman of no Importance*, var Wildes forfatterskab stærkt præget af æsteticismen, dekadencen og opgøret med victorianismen, der da også spillede på sine sidste strenge på dette tidspunkt.

LÆS MERE:

WILDES LONDON (ENGELSK):
<http://www.english.uwosh.edu/roth/VictorianEngland.htm>

ÆSTETICISME OG DEKADENCE (ENGELSK):
<http://www.bl.uk/romantics-and-victorians/articles/aestheticism-and-decadence>

Dante Gabriel Rossetti (én af prærafalitterne), Lady Lilith, 1866-68

William Morris:
 Tulip and Willow Design, 1873

ARBEJDSSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

- I Wildes London var der mange grupperinger: klubber/foreninger, saloner, kunstnergrupper osv., der understregede klasse, køn, talent osv. Hvilke identitetsskabende grupperinger har vi i vores samfund nu, og hvilken samfundsmæssig rolle spiller de?
- Find eksempler på store, omvæltende forandringer i England/Europa 1870-1900. Det kunne være sociale, økonomiske, teknologiske, mentale, kunstneriske.
- Lav en præsentation af begreberne victorianisme, æsteticisme og dekadence.
- I 1890 kom Wildes roman *The Picture of Dorian Gray*, som blev bedømt til at være dekadent. Til romanen hører et forord, som udgør et form for programskrift over forfatterens æsteticisme. Læs forordet: <https://ebooks.adelaide.edu.au/w/wilde/oscar/dorian/preface.html>. Hvor kan man i forordet finde pointer angående skønhed/moral? Hvad er Wildes syn på kunstens og litteraturens rolle?
- Æsteticismen sympatiserer med glæde, skønhed, farven ved livet – ikke det triste. Hvilke karakterer i *A Woman of no Importance*/En Kvinde uden Betydning passer bedst ind i de forskrifter?
- Find eksempler på opgør mellem skønhed og moral i *A Woman of no Importance*/En Kvinde uden Betydning.
- Hvor meget går vi nu, i 2016, op i om en bog er moralsk/umoralsk?
- Synes du, det er vigtigst, at en bog er: smuk eller nyttig?

ARBEJDSSPØRGSMÅL EFTER TEATERSTYKKET

- Nu har du set teaterstykket – kunne man se Wildes æsteticisme og dekadence udtrykt i opsætningen, diverse virkemidler på scenen?

3 HANDLINGEN I A WOMAN OF NO IMPORTANCE/EN KVINDE UDEN BETYDNING

Vi befinder os på godset Hunstanton Chase i 1890'erne, hvor den victorianske overklassefrue Lady Hunstanton afholder et selskab.

Handlingen tager sin begyndelse ved terrassen og plænen foran Hunstanton Chase, hvor selskabets gæster konverserer med hinanden. Det bemærkes, at én af gæsterne ikke normalvis hører overklassemiljøet til, men alligevel er blevet inviteret: den unge Gerald Arbuthnot, som imod al forventning er blevet tilbudt en stilling som sekretær for den succesrige levemand Lord Illingworth. Vi følger flere samtaler gæsterne imellem, hvor emnerne bl.a. er politik, moral og forholdet mellem mænd og kvinder. Især samtalen mellem Lord Illingworth og den udfordrende og ukonventionelle Mrs. Allonby behandler mand/kvinde-temaet. Her fremsætter Mrs. Allonby en udfordring til Lord Illingworth: han skal prøve at kysse den unge, dydige amerikaner Hester Worsley, der som person er meget modsat de to kække ordfægttere. Gerald's mor inviteres til middag om aftenen, og hendes skrift på svarkonvolutten vækker minder hos Lord Illingworth, han afskriver hende dog som: en kvinde uden betydning.

I opholdsstuen på Hunstanton Chase efter middagen samtaler kvinderne videre om forholdet mellem mænd og kvinder, og Mrs. Allonby fremsætter sin udfordrende og vittige definition på en ideel mand. Hester Worsley er forarget og fremhæver sit land – USA's – anderledes, mere puritanske og moralske værdier. Da Mrs. Arbuthnot ankommer til selskabet begynder dramaet, kan man sige, og skuespillet får en mere alvorlig tone nu. Det afsløres for læseren/publikum, at Gerald er Mrs. Arbuthnot og Lord Illingworths søn. Mrs. Arbuthnot var blevet forført af den svigefulde Lord Illingworth i sin ungdom, og siden har hun betalt prisen af at være en ugift mor med

et illegitimt barn. Nu indhenter fortiden hende, og hun prøver desperat at forhindre, at Gerald bliver Lord Illingworths sekretær, men det lykkes ikke. Hun vil ikke afsløre Illingworths sande identitet, da det samtidig vil afsløre hendes fortid.

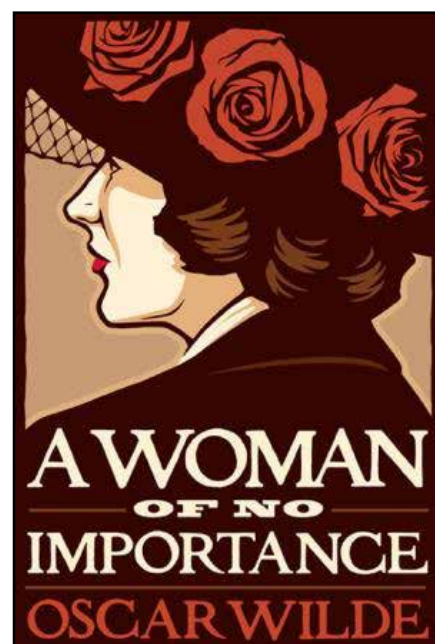
Senere i portrætgalleriet på Hunstanton Chase forsøger Mrs. Arbuthnot at tale sin søn fra at blive Lord Illingworths sekretær og fortæller nu, hvor modbydeligt lord'en engang har opført sig over for en ung pige – uden dog at afsløre at den unge pige var hende selv. Gerald afviser anklagen ved at fremhæve den unge piges medskyld. Mrs. Arbuthnot giver op. Men da skrider Hester Worsley pludselig op – hun er blevet antastet af Lord Illingworth (som følge af Mrs. Allonbys kysse-udfordring). Gerald der er forelsket i Hester vil dræbe Lord Illingworth, og Mrs. Arbuthnot ser sig nødsaget til at afsløre lordens identitet: at han er Gerald's far.

Dagen efter befinder vi os nu i Mrs. Arbuthnots hus og erfarer, at Gerald har opgivet stillingen som Lord Illingworths sekretær. Han har bedt sin far om at komme for at bede ham gifte sig med sin mor, det mener han vil være passende. Det modsætter Mrs. Arbuthnot sig dog på det strengeste, hvilket fører til en større diskussion om pligt og moral mellem mor og søn. Mrs. Arbuthnot fortæller om sin glædesløse fortid, Hester lytter i baggrunden, og det er hende der står frem og får Gerald til at afstå fra kravet om forældrenes ægteskab. Det kommer til en forsoning mellem mor og søn samt en kærlighedserklæring mellem Hester og Gerald. Efter det unge par er gået ud, kommer Lord Illingworth ind. Han vil fortsat gøre krav på Gerald, og da han ser sønnens brev med ægteskabsfordringen, frier han til Mrs. Arbuthnot. Hun afslår i vrede, ingen har brug for lord'en mere, og hun slår ham i ansigtet med en handske. Da han er

gået, kommer Gerald ind, ser handsken og spørger hvem der har været der. En mand uden betydning, lyder Mrs. Arbuthnots svar.

LÆS MERE:

OM A WOMAN OF NO IMPORTANCE (ENGELSK):
<https://www.teachit.co.uk/attachments/4069.pdf>

ARBEJDSSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

- Hvad synes du, er de vigtigste temaer i A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning?
- Hvem synes du er den mest spændende person i A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning og hvorfor?
- Læs tekstuddrag 3 + interviews med instruktør Nicolei Faber og skuespillerne Bue Wandahl og Mette Horn, med den information I her får om figurene Lord Illingworth og Mrs. Arbuthnot – lav en personkarakteristik af de to.

ARBEJDSSPØRGSMÅL EFTER TEATERSTYKKET

- Passer personkarakteristikken, I lavede af Lord Illingworth og Mrs. Arbuthnot, med fremstillingen af dem i Aarhus Teaters opsætning af stykket?
- Hvilke virkemidler var brugt for at fremhæve deres værdier, holdninger og personligheder?
- Hvor tro er opsætningen af stykket på Aarhus Teater mod den oprindelige tekst?

4 TEMAER

a. Modsætninger

»People love a wicked aristocrat who seduces a virtuous maiden.« Sådan udtalte Wilde om stykket *A Woman of no Importance* og dets succes. Skuespillet er fyldt med virkningsfulde kontraster, der spejler en tid med mange skel og opdelinger: sociale, kønsmæssige og politiske. Læs skuespillere Bue Wandahl og Mette Horns interviewsvar nr. 2 om modsætninger i stykket. I det følgende lægges fokus på de sociale skel og tematiseringen af forskellene på mand og kvinde. Mrs. Arbuthnot og Lord Illingworth – de to der er involverede i stykkets centrale drivkraft: hemmeligheden – personificerer tydeligt disse modsætninger. De er overordentligt kontrastfyldte karakterer.

»Lord Illingworth: *To be in it is merely a bore. But to be out of it simply a tragedy. Society is a necessary thing.*« (*A*

Woman of no Importance, Act 3).

I *A Woman of no Importance* og i Wildes tre andre sociale komedier befinder vi os i samfundets top i England. I snævre cirkler hvor det handler om status, ejendom og klassekonventioner. Det handler om ære, opførsel og at kende sin plads i samfundet. Med alle de her strenge regler og snævre handlingsrum opstår der dog også meget hykleri og dobbeltmoral, mange hemmeligheder og konflikter mellem individets mulighed for selvrealisering og de stramme sociale konventioner.

Der var massive sociale skel i det victorianske samfund, langt fra top til bund. Underklassen, "the poorer classes" hører vi kun omtalt lettere kynisk i stykket, middelklassen derimod bryder ind i de her snævre øvre cirkler med Arbu-

thnot-familien. Man kan være født ind i overklassen eller man kan arbejde sig opad, lave en social opstigning. Det er det Gerald Arbuthnot er i færd med i stykket, og med ham dukker moderen Mrs. Arbuthnot op. Hun har altid skullet arbejde hårdt for at brødføde den lille familie. Udefra bedømmes hun til at være en god, samvittighedsfuld, kristen kvinde, men hun bærer på en hemmelighed.

I 1800-tallet var der stor idealisering af ægteskabet og af førægteskabelig seksuel afholdenhed, og derfor var der så stor foragt for den faldne kvinde. Kvinden der som Mrs. Arbuthnot er blevet gravid uden for ægteskab. Denne fortid afskærer hende fra social accept og anerkendelse, hun har isoleret sig strengt, mens Lord Illingworth på den anden side fører sig frem og dominerer det engelske

ARBEJDSSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

- Hvilke forskellige holdninger til "the poorer classes" fremkommer i stykket?
- Kan I komme på steder i dagens Danmark, hvor der er strenge sociale regler, hvor man kan føle et konformitetspres?
- Har vi i dag et klasseløst samfund?
- Oprems flere forskelle på Mrs. Arbuthnot og Lord Illingworth.
- Mrs. Arbuthnot beskrives af Wilde som dydig og Lord Illingworth som ond i det udsagn, der indleder dette afsnit. Wilde ville dog sjældent kun sige én ting med sine figurer. Kan mrs. Arbuthnot også tillægges nogle negative adjektiver og Lord Illingworth nogle positive? Se interview med Nicolei Faber, interviewsvar nr. 2.
- Hvordan kan man blive udstødt fra samfundet i dag? Fra et klassefællesskab? At man har en seksuel fortid, der er forbundet med skam, og det afskærer én fra social accept i nutiden – kan det sammenlignes med noget i dagens Danmark?
- Find eksempler på det gammeldags, victorianske syn på manden og kvinden i A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning.
- Find replikker der afspejler et nyt, moderne syn på kønsroller i A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning.
- Hvad er Lord Illingworths kvindesyn? Se f.eks. tekstuddrag 3.
- Læs mrs. Allonbys beskrivelse af den ideelle mand, tekstuddrag 2. Skal man tage noget som helst alvorligt af det, hun siger?
- Der fremstod mange nye kvindetyper og –stereotyper sidst i 1800-tallet. Research om femme fatale og New Woman på nettet, og diskuter hvordan Mrs. Allonby og Hester passer på de betegnelser.
- Hvilke forskelle på England og USA fremsættes i stykket? Se bl.a. tekstuddrag 2.
- »We men know life too early«, siger Lord Illingworth, hvortil Mrs. Arbuthnot svarer: »And we women know life too late«. Læs om sædelighedsfejden i Norden i 1880'erne: http://denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Litteratur/Litter%C3%A6re_perioder/S%C3%A6delighedsfejden. Hvordan kan kønsspørgsmålene, der diskuteres i denne fejde, sammenlignes med mand/kvinde tematikkerne i A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning?
- Wilde runder hele stykket af med en forskydning fra kvinden uden betydning til: »A man of no importance«. Hvilket kvindesyn tror I, Oscar Wilde selv havde?
- Lord Illingworth taler om kvindernes tyranni over mændene: »The tyranny of the weak over the strong«. Hvem styrer verden nu – kvinder eller mænd? Anses kvinder stadig for at være det svage køn?
- Gennem ægteskabet mellem Hester og Gerald forsones flere modsætninger: rig/fattig, USA/England, mand/kvinde – betyder det, at de modstridende træk i skuespillet på et overordnet plan forsones i en lykkelig pointe?
- Hvad tror I, var Oscar Wildes pointe med stykket?

Fra Det Kgl. Teaters Bunbury - på Aarhus Teater 2007

selskabsliv. Han er succesfuld, anerkendt og har haft megen glæde i sit liv, mens Mrs. Arbuthnot har ført et trist skyggeliv.

»Mrs. Arbuthnot: *The woman suffers. The man goes free*«. (*A Woman of no Importance*, Act 4).

Sådan har det stort set været gennem hele 1800-tallet og længere tilbage. Wilde udstiller samfundets hykleri i forhold til at stille forskellige krav til manden og kvinden på dette tidspunkt. Det populære ideal i det victorianske samfund var den lydige og dydige kone, der ikke stillede spørgsmålstejn ved noget. De kønsroller vender Wilde på hovedet i *A Woman of no Importance*: eksempelvis ved ægteparret Caroline og John Pontefract, hvor ægtemanden på komisk

vis er skubbet langt ind under tøflen. Ellers er det karaktererne Mrs. Allonby og Hester Worsley, der primært står for at fremsætte moderne betragtninger om mænd og kvinder. De gør det på meget forskellig vis, fordi de er meget forskellige kvinder. Mrs. Allonby bruger humor og ironi, eksempelvis i hendes beskrivelse af den ideelle mand, der blot er et stykke legetøj, der skal finde sig i alle konens luner. Hester Worsley er derimod en alvorens kvinde og er den, der giver den skarpeste kritik af samfundet i stykket. Hun plæderer for kønslighed, at den samme lov skal gælde for mand og kvinde.

ARBEJDSSPØRGSMÅL EFTER TEATERSTYKKET

- Hvilke virkemidler blev brugt til at lægge vægt på stykkets modsætninger?
- Hvad fremstod som den vigtigste modsætning i måden stykket var sat op på?

4

TEMAER

b. Forholdet mellem liv og kunst. Oscar Wildes selvscenesættelse & dandyen.

Dandyen Oscar Wilde

Oscar Wilde er en exceptionelt moderne personlighed, og han gjorde selvscenesættelsen og selvpromoveringen til en meget vigtig del af liv og karriere. Det er noget af det, han stadig er mest husket for, og én af de største grunde til hvorfor han stadig er så populær. Det er et særdeles vellykket brand, han fik skabt.

Da Wilde kom til London som ung, begyndte han med det samme at selvscenesætte sig og gøre sig berømt i byens selskabsliv. Han skilte sig med vilje voldsomt ud fra mængden i sit udseende og sin påklædning: gik med knæbukser og slængkappe, bar røde blomster i knaphullet, og hans sorte hår var langt. Så forstod han at omgå de rigtige mennesker, bl.a. datidens fotomodeller "professional beauties", som lod sig male og fotografere og var ekstremt populære i tiden, f.eks. skuespilleren Sarah Bernhardt. Endelig greb Wilde enhver mulighed for selvpromovering i pressen, han var konstant i datidens medier. På godt og på ondt. Der var mange angreb på ham i pressen, f.eks. ondsindede karikaturtegninger, men det slog ham ikke ud. Det gjorde ham blot mere omtalt og berømt. Han ville have været ekstremt godt stof for nutidens sladderblade. Wilde udviklede det simpelthen til en kunst at opfinde sig selv. For ham gled liv og kunst sammen, han gjorde sig selv til en historie – som dandyen, en figur der også konstant optræder i forfatter-skabet.

*»The future belongs to the dandy«
(A Woman of no Importance, act 3).*

Sådan udtaler Lord Illingworth i A Woman of Importance, og han er da også stykkets dandy, sammen med mrs. Altonby, som er den kvindelige modpart. Oscar Wilde var selv det berømteste eksempel i tiden på en dandy, og det vimler derudover med dem i hans forfatterskab. Men hvad er en dandy? Det

er ofte en charmerende æstetiker og forfører. Det er en person, der skiller sig ud i det ydre – går meget op i sit udseende – og skiller sig ud hvad angår manerer, holdninger og måder at tale på. Dandyen stiller ofte spørgsmålstejn ved samfundets normer, han gør op med tidens kønsnormer (er f.eks. meget feminin eller en kynisk forfører) og med de victorianske værdier. Han taler umoralsk, har en kynisk uoprigtighed og er imod seriøsitet, kedsomhed, konsistens og trivial hverdag. Han har ingen arbejdsmoral, ren nydelse er hans livsmål. I det hele taget forsøger han konstant at frigøre sig fra involvering og ansvar, vil ikke holdes fast af noget. Lord Illingworth siger f.eks., at man ikke skal tale seriøst om politik, man skal aldrig vælge side i noget, for så bliver man oprigtig, ærlig og i sidste ende kedelig. Det er det værste! Dandyen går meget op i sig selv, går op i at være unik og ser sig selv som smagsdommer og trendsætter. Livet skal ses som et kunstværk – dandyen passer på den måde godt ind i æsteticismen. For Oscar Wilde fik det dog også farlige konsekvenser at blande liv og fiktion så meget sammen.

Januar 1891 påbegyndte Oscar Wilde et skæbnesvangert forhold til den unge Lord Alfred Douglas, som havde en hidsig og ondsindet far The Marquess of Queenberry. Faderen ville have, at de skulle bryde det upassende forhold. Homoseksualitet var på dette tidspunkt en utilgivelig forbrydelse. Da de dog fortsatte forholdet, efterlod markisen en provokation, et åbent postkort, hvorpå han kaldte Wilde en sodomit (efter de homoseksuelle indbyggere i den bibelske by Sodoma). Det var en offentlig fornærmelse, og på højden af sin succes i 1895 løb Wilde den risiko at sagsøge fornærmeren. Markisen medbragte dog ødelæggende beviser på, at Wilde havde udført homoseksuelle handlinger. Wilde blev tvunget til at trække sin anklage tilbage og blev nu selv arresteret, og det kom til to retssager imod ham for homoseksualitet. Ved den anden af retssagerne blev han dømt.

Det opsigtsvækkende ved disse retssager var, at man fremførte litterært bevismateriale! Primært den dekadente roman *The Picture of Dorian Gray*, som blev kaldt pervers. Man mente den indeholdt homoseksuelle antydninger, og så kritiserede man også Wildes litteratursyn. Bogen var ikke moralsk og opbyggelig, men var kynisk og amoralsk. Man blandede altså på forunderlig vis liv og fiktion sammen. At bryde regler på et område – litteraturen – blev taget som bevis på at man nok også brød regler på et andet område – livet.

ARBEJDSSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

- Undersøg hvordan den danske forfatter Herman Bang – også dekadent og homoseksuel forfatter – kan sammenlignes med Oscar Wilde i forhold til selviscenesættelse.
- Ud fra ovenstående beskrivelse af en dandy; hvordan kan Lord Illingworth og Mrs. Allonby så siges at være dandy-figurer? Find eksempler i teksten, eksempelvis tekstuddrag 1.
- Dandyen går som nævnt meget op i det ydre og i at skabe trends, hvordan kan dandyen sammenlignes med nutidige trends: hipstere, metroseksuelle, rockstjerner og andre berømteder osv. Research evt. om dandyen på nettet.
- Kast et biografisk blik på A Woman of no Importance. Hvordan kan man se selvbiografiske træk i Lord Illingworth? Og hvad med Mrs. Arbuthnots situation?
- Der var ikke et frit litterært udtryk i England (eller resten af Europa) på det her tidspunkt, hvad den offentlige fordømmelse af The Picture of Dorian Gray vidner om. Hvad med nu?
- The Picture of Dorian Gray endte med at blive en farlig bog. Kan I finde flere eksempler på farlige bøger?

ARBEJDSSPØRGSMÅL EFTER TEATERSTYKKET

- Skuespilleren Bue Wandahl spiller Lord Illingworth. Kunne I lide hans måde at portrættere dandyen på? Se Bue Wandahls interviewsvr 1 angående dandy-karakteren, kunne I genkende det i hans optræden?

5 DEN PARADOKSALE OSCAR WILDES STIL

En blanding af nonsens og filosofi, komedie og tragedie

Oscar Wilde kaldes sprogets mester, og det er da også sproget, dialogen, der gør hans komedier helt unikke. Wilde satte altid sproget over handlingen, hvilket også er meget tydeligt i *A Woman of no Importance*. Her begynder dramaet på handlingsplanet først halvt inde i akt 2 – det er sent i et skuespil.

Læs instruktør Nicoletti Fabers interviewsvar nr. 1, hvor han fortæller om vanskelighederne ved at arbejde med et skuespil, hvor den primære grundkonflikt introduceres så sent. Oscar Wilde priste selv akt 1 i *A Woman of no Importance* for at der ikke var nogen handling overhovedet, det syntes han var perfekt. Er der noget handling i akt 1?

Sproget spiller ikke en helt normal og konventionel rolle hos Wilde, han vender konstant samtidens værdier på hovedet, og det gør han primært ved hjælp af de litterære redskaber: paradokset og epigrammet.

Wilde var fascineret af paradokset, og hans dandy-figurer kan nærmest siges selv at være omvendte paradokser, og de beskyldes da også ofte for ikke at mene et ord af, hvad de siger. Et paradoks er selvmodsigende sætninger såsom disse, udtalt af Mrs. Allonby i *A Woman of no Importance*:

»*The one advantage of playing with fire, Lady Caroline, is that one never gets even singed. It is the people who don't know how to play with it who get burned up.*» (*A Woman of no Importance*, Act 1)

Tilsyneladende selvmodsigende, men de gemmer måske på en større sandhed. 1800-tals filosofen Hegel, som Wilde var meget optaget af, fremsatte at to modsatte positioner begge kan have værdi. Normalt er vi vant til at én af to modsatte ytringer om noget har større sandhedsværdi end den anden. Sådan forstod Wilde det ikke. Begge kan have sin ret. Og der kan ændres på sandheden, man kan lege med sproget og virkelighedsforståelsen. Alt er relativt hos Oscar Wilde.

Epigrammet er ligeledes en leg med sproget. Epigrammet er et kort, humoristisk udsagn med ordsprogsagtig karakter, der ofte er satirisk og ofte har en overraskende pointe. Et eksempel fra *A Woman of no Importance* er dette replikskifte mellem Lord Illingworth og Mrs. Allonby (Act 2):

»Lord Illingworth: »...All women become like their mothers. That is their tragedy. « Mrs. Allonby: No man does. That is his. » (*A Woman of no Importance*, akt 2).

Epigrammerne og paradokserne fremkommer ofte i de her ping-pong-agtige replikforløb af ordfægteri mellem karaktererne. Det er dynamisk replikkunst og var meget nyskabende i sin tid.

Hvad vil Wilde med denne ordleg? Nogle dialoger eller udsagns formål er at tilslore, at tage en maske på og vildlede. Andres formål er klart at chokere og provokere. Dandyerne i Wildes stykker vil gerne skabe en effekt ved det de siger, ligesom Wilde gerne med sine stykker ville skabe en effekt hos publikummet i 1890'ernes teaterum. Så ville Wilde også gerne gøre op med victorianske værdier, latterliggøre konventionelle standarder. Det gør han eksempelvis ved paradoksalt at lade sine karakterer tale om vigtige ting på upassende måder, mens det tilsyneladende trivielle og ligegyldige ophøjes. Dermed omvender han samfundets accepterede standarder, og individet er fritstillet til at finde sin egen sandhed. Endelig formulerer Wilde også nogle steder blot for at formulere – det er kunst for kunstens egen skyld.

ARBEJDSSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

- Undersøg hvilken forskel der er på et paradoks og et epigram.
- Find eksempler i *A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning* (ex. tekstuddrag 1 & 2) på paradokser og epigrammer.
- Diskuter om han gør op med nogle samtidsværdier i de pågældende paradokser/epigrammer. (Se evt. afsnittet: Victorianisme, æsteticisme og dekadence).
- Diskuter hvor ofte der er en større pointe med paradokserne/epigrammerne, og hvornår der bare er tale om ren leg med sproget.
- I 1890'erne stod konversationens kunst meget højt, man talte meget ude i offentligheden og forsøgte at brillere med sin talekunst. Hvad med i dag, hvordan står det til med den offentlige konversation?
- Andre litterære greb og genrer Wilde bruger er: ironi, satire, karikatur og humor. *A Woman of no Importance* begynder i komediens lette tone, og kammer så over i tragedie. Hvornår begynder tragediens tone at tage over? Læs Nicolei Fabers interviewsvar nr. 2, om balancen mellem komedie og tragedie.
- Oscar Wilde er kendt som den vittige kyniker. Hvor er han vittig/sjov, synes du? Hvor er han kynisk? Find eksempler i stykket.
- Flere karakterer i *A Woman of Importance/En Kvinde uden Betydning* er udelukkende komiske, overdrevne, karikerede. Hvem kan I nævne som eksempler?

ARBEJDSSPØRGSMÅL EFTER TEATERSTYKKET

- Hvilken ændring ligger der i at se replikker udspillet, udtalt af skuespillerne til forskel fra at læse dem forinden i teksten?
- Hvad var mest komisk? Hvad var mest tragisk?
- Var stykket mest komedie eller tragedie, synes du?
- Wilde ville som nævnt gerne vække en reaktion hos publikum – forarge, vække latter, gru eller tårer. I forhold til Aarhus Teaters nutidige opsætning af stykket – følte I jer provokeret af noget? Reagerede i stærkt psykisk på noget?

6 SCENOGRAFIEN I EN KVINDE UDEN BETYDNING

Kostumer og karrusel

Scenografien i Aarhus Teaters opsætning af En Kvinde uden Betydning, udarbejdet i samarbejde mellem scenograf Christian Albrechtsen og instruktør Nicolei Faber, er fuldstændig spektakulær og et sansebombardement uden lige.

Midt på scenen er placeret en kæmpemæssig karrusel bygget udelukkende til denne forestilling, lysene blinker, farvespillet kører og den drejer rundt. Derudover bevæger stykkets karakterer sig rundt på karrusellen i fantastiske, fantasifulde kostumer, der fortæller hundredvis af historier bare i sig selv. Tilsammen fortæller karrusel og kostumer en masse om stykkets verden: overklasse, overflade, overflod. Men også at tiderne er ved at skifte.

En karrusel er jo kendetegnet ved at være en forlystelse, at skulle underholde. Derudover kører den i ring, gentager sig i det evige uden at nå et mål, der er ingen udvikling. Dermed er karrusellen et kraftfuldt symbol på den tid

og det miljø, teaterstykket skildrer: den dekadente overklasse der lever i en behagelig men stagneret overflod, en evig fest. To verdener er dog samlet i ét i karrusellen: akt 1–3 foregår i overklasseverdenen på Hunstanton Chase, men under karrusellen dukker en anden verden op i akt 4: familien Arbuthnots middelklasseverden. Den er skildret som en mørk, ussel hule, her har de levet og kæmpet i alle årene, mens faderen Lord Illingworth har festet. Det er selvfølgelig en modsætning mellem verdener, der tydeligt illustreres her, men også det at den ene verden er indlejret i den anden, ikke kan slippe fri fra den anden. Tiderne og magtforholdene er ved at ændre sig, som slutningen viser.

Kostumerne til En Kvinde uden Betydning er overdådige og ekstreme – kvinderne hovedsageligt i festlige røde nuancer, mændene i teatralisk sort. Kostumerne viser Wildes skønhedsdyrkelse, men bidrager samtidig til at skildre en verden af overflod og overflade, og en

SE VIDEO:

OM KARRUSELLENS JOMFRUTUR:

<https://youtu.be/LcgVGmggXvs>

verden hvor folk skjuler deres sande jeg. Det bliver forklædninger, masker, som de her mennesker ifører sig i det sociale rum. Kostumer samt sprog og adfærd vidner om sociale roller. I modsætning til den samtidige skuespilforfatter Henrik Ibsen, der skrev psykologiske skuespil, hvor han gik i dybden med karakterernes psykologi, handler Oscar Wildes skuespil mere om social motivation og om de roller, vi mennesker påtager os. Det er kostumerne med til at understrege. Arbuthnot-familien er jo fra middelklassen, fra en fattigere baggrund, og kommer med andre værdier. Det udtrykker sig i deres kostumer, så de har et meget mere enkelt, mørkt og rent udtryk. Mrs. Arbuthnot bærer som eneste kvinde sort. Der sker igennem stykket en afmaskering af overklassen, facaden falder mere og mere, tiderne er ved at ændre sig, og det vil også komme til udtryk i kostumerne. Glæd jer til at se hvordan!

SCENOGRAFI

SCENOGRAFI BETYDER

scenebilledets formgivning, arrangering af visuelle elementer i teaterrummet.

SCENOGRAFI ANGÅR

kulisser, dekorationer, rekvisitter og kostumer.

ARBEJDSPØRGSMÅL INDEN TEATERSTYKKET

Læs instruktør Nicolei Fabers og skuespillere Mette Horn og Bue Wandahls interviewsvar 3 angående karrusel og kostumer.

- Hvilken symbolik, hvilke metaforer kan en karrusel indeholde?
- Læs afsnittet om Victorianisme, dekadence og æsteticisme. Hvilke komponenter fra tiden kan man se udtrykt i karrusel & kostumer?

ARBEJDSPØRGSMÅL EFTER TEATERSTYKKET

- Hvad er jeres oplevelse, indtryk og forståelse af karrusellen og kostumerne?
- Hvordan passede scenografien til stykkets handling?
- Hvordan sker der en afmaskering af karaktererne, hvordan viste det sig i kostumerne?
- Lagde du mærke til musikken? Hvad syntes du om den, og passede den til stykket?
- Hvert af de dekadente kostumer er forankret i en tidsmæssig epoke, se også illustrationen. Kan I huske Hester Worsleys kostume (nr. 2 fra venstre på illustrationen), hvor er hun placeret tidsmæssigt, og hvorfor tror I?
- Læs instruktør Nicolei Fabers interviewsvar nr. 3. Kan I komme på andre scenarier (end en karrusel), man kunne lade stykket udspille sig i?
- Hvordan adskiller det at se et teaterstykke i teateret sig fra at se en film i biografen?

CHRISTIAN ALBRECHTSEN Scenograf

Christian Albrechtsen blev uddannet scenograf fra Den Danske Scenekunstskole i 2015. Under studiet lavede han bl.a. scenografi til forestillingen Orestien, der spillede både på Den Danske Scenekunstskole og på Braunschweig Teaterfestival i Tyskland.

I 2014 skabte han desuden de meget roste rammer for den Reumert-vindende forestilling Beton på Aalborg Teater. Her lavede han også scenografien til Kalaallit Aalborgimittut i 2015.

Scenografi, kostumer /
kostumetegninger
af Christian Albrechtsen

Mrs. Arbuthnot (Mette Horn)

Mr. Illingworth (Bue Wandahl)

Gerald (Mathias Sprogøe Fletting)

7 STOF TIL EFTERTANKE

Perspektivering og aktualitet

Der er mange – og mange oplagte – muligheder for at arbejde med perspektivering og sammenligning af *A Woman of no Importance* med andre tekster, og at drage den op i en nutidig kontekst. Udgangspunktet for sammenligningen kan være tematisk, genre-mæssig eller ud fra tanker om forfatterroller.

I det følgende giver jeg bud på, hvad der kunne passe ind i danskundervisning, og hvad der kunne passe bedst ind i engelskundervisning:

DANSK UNDERVISNING:

- Søren Kierkegaards æstetiker. Sammenlign Wildes dandy-figur med Søren Kierkegaards æstetiker, find ligheder og forskelle. Er der andre ligheder mellem Wildes og Kierkegaards forfatterskaber?

Tag følgende quiz:

<http://www.etik.dk/religion-og-etik/er-du-aestetiker-eller-etiker> og find ud af om du er etiker eller æstetiker.

- Henrik Ibsens *Gengangere*. Læs dette skuespil af Ibsen fra 1881 og sammenlign med *A Woman of no Importance*/En Kvinde uden Betydning. Saml. temaer, stil og genre. Se: <http://www.forfatterweb.dk/oversigt/zibsen00/zibsen05>
- Karen Blixen. Læs *Drømmerne* af Karen Blixen fra Syv fantastiske fortællinger, og fokuser på masketemaet. Hvilken rolle spiller masken hos Karen Blixen, og hos Oscar Wilde? Undersøg: Hvilke metoder brugte Blixen til at selviscenesætte sig? Sammenlign de to forfatters selviscenesættelsesstrategier. Se: http://www.forfatterweb.dk/oversigt/zblixen00/print_zblixen00
- Find eksempler på nutidige forfattere, der selviscenesætter sig. Hvilke midler bruger man til at selviscenesætte sig anno 2016? Sociale medier osv. Sammenlign med Wildes selviscenesættelsesstrategier.

ENGELSK UNDERVISNING:

- Oscar Wildes *An Ideal Husband*. Læs dette stykke, der er en anden af Wildes sociale komedier fra 1890'erne. Sammenlign temaer, stil, reception osv. Se: <http://www.sparknotes.com/drama/idealhusband/>
- Oscar Wildes *The Picture of Dorian Gray*. Læs Wildes roman fra 1890. Undersøg genre, stil, temaer, er den dekadent, hvordan blev den brugt mod Wilde i retssagerne? Læs her om bogen: <http://www.forfatterweb.dk/oversigt/zwilde00/zwilde03>
- George Bernard Shaws *Pygmalion*, 1913. Shaw er en anden irsk skuespilforfatter, han levede samtidig med Wilde og var Wildes ven. Shaw var inspireret af Ibsen og ville introducere en ny realisme til det engelsksprogede drama. Han mente man med dramagenren skulle tage stilling til sociale og moralske spørgsmål. Læs *Pygmalion* og sammenlign med Wilde i forhold til temaer, stil, syn på litteraturens rolle osv. Se: <http://www.sparknotes.com/lit/pygmalion/>
- Gilbert & Sullivans *Patience*. I 1881 kom den meget berømte opera *Patience* af Arthur Sullivan og W.S. Gilbert, som gjorde grin med æstetisismen og Oscar Wilde. *Patience* (evt. blot relevante uddrag), kan læses her: <http://www.gilbertandsullivanarchive.org/patience/patienceclib.pdf>
- Find eksempler på kritik af æstetisismen, og på hvordan karakteren Bunthorne kan siges at bygge på og gøre grin med Oscar Wilde.

ARBEJDSSPØRGSMÅL *INDEN* TEATERSTYKKET

Læs Nicolei Fabers samt Bue Wandahl og Mette Horns interviewsvar nr. 4 angående *A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydnings* relevans i dag.

- Redegør for deres svar. Hvordan mener de stykket er relevant i dag?

ARBEJDSSPØRGSMÅL *EFTER* TEATERSTYKKET

- Er du enig i Faber, Wandahl og Horns svar? Og synes du stykket var relevant for dig?
- Kunne du lide Aarhus Teaters opsætning af *En Kvinde uden Betydning*? Hvad var din oplevelse af stykket?

8 HAN PASSER GODT IND I 8 VORES BRYDNINGSTID

Interview med Instruktør Nicolei Faber

Kan du fortælle lidt om arbejdsprocessen med En Kvinde uden Betydning indtil videre?

Jeg var fra begyndelsen bevidst om, at der lå en udfordring i det her stykke, ved at det har en ret speciel opbygning: pointen er skjult længe, vi skal langt ind i stykket (midt ind i akt 2), før grundkonflikten kommer til syne: Det at Lord Illingworth viser sig at være Gerald's far. Udfordringen ligger i, at stykket skal holdes tilpas spændende for publikum indtil da. Jeg tog først fat i arbejdet med stykkets dialog og fandt heldigvis ud af, at der foregår en masse mellem og under replikkerne. Jeg arbejder ud fra, at man i princippet skal kunne se en forestilling uden lyd og stadig tydeligt kunne forstå, hvad der foregår, ved at bruge øjnene. Og det er aktuelt her: indtil hemmeligheden afsløres i akt 2, finder der en masse samtaler sted, hvor der faktisk foregår rigtig meget rundt og uden om det de taler om. Magtpositioner slås fast, alliancer indgås osv. Der foregår altså i virkeligheden meget, indtil Mrs. Arbuthnot dukker op, og det har vi arbejdet på at fremhæve.

Der er jo nogle rigtig stærke modsætninger på spil i det her stykke, hvordan har I arbejdet med det? Og hvad er den stærkeste modsætning i stykket?

En Kvinde uden Betydning handler om modsætninger på alle planer, både store og små. Jeg synes de mest interessante at arbejde med har været de store kontraster, f.eks. rig/fattig. Men også balancen mellem komedie og tragedie er vigtig at nævne. Der er en spændende dynamik mellem komedie og tragedie i stykket. I begyndelsen er der mest komedie, men så får tragedien mere og mere fat, og 4. akt er nærmest udelukkende tragedie. For mig handler det om at få publikum med i begge genrer, uden at det bliver på bekostning af den anden, at finde en balance som giver plads til både komedien og tragedien. En anden balance hvad modsætninger an-

går, ligger også i de to hovedkarakterer Mrs. Arbuthnot og Lord Illingworth. De er meget kontrastfyldte karakterer, men det er vigtigt, at Lord Illingworth ikke udelukkende skal skildres som skurken med alle de negative værdier, mens Mrs. Arbuthnot udelukkende er en positiv figur. Lord Illingworth står for den evige fest og det ubekymrede, mens Mrs. Arbuthnot står for alvoren, men der ligger jo også en vigtig pointe i, at begge ting er vigtige at have med i sit liv. Man kan ikke klare sig kun med det ene. Det er jo nok noget, mange kan nikke genkendende til fra deres eget liv; at det kan være svært at finde balancen mellem frihed og pligt. Det handler altså om at justere balancen i karaktererne rigtigt, og det er jo også noget af det, der er meget raffineret ved Wildes tekst, sympatierne skifter.

Kan du fortælle lidt om karrusellen og kostumerne, hvad tankerne har været bag disse scenografiske virkemidler?

For det første vil jeg nævne, at jeg er imponeret over Aarhus Teaters arbejde med at virkeliggøre idéen med karrusellen, der ligger et kæmpestort arbejde bag.

Der skal jo foretages et valg, når man opsætter et stykke, der er skrevet i 1893: Skal det være en moderne fortolkning, der foregår i vores nutid, eller skal stykket holdes i sin egen tid? Vi valgte sidstnævnte mulighed, da jeg synes, det står stærkest. Stykket drejer sig jo meget om de normer og spilleregler, der gjaldt på det tidspunkt og tager udgangspunkt i det historiske tidspunkt. Karrusellen og kostumerne er med til at underbygge de ting, med et moderne twist, f.eks. er musikken af det danske band Ibrahim Electric. Det er noget af det, teater kan; fortælle på flere planer, man kan stille en kæmpemæssig karrusel op på scenen, og så kan man forvente at publikum forstår præmissen og symbolikken. Det opstår ud fra denne her fælles lyst hos publikum, når man går i teateret til

NICOLEI FABER

Nicolei Faber blev uddannet instruktør fra Statens Scenekunstscole i 2014 og er også uddannet skuespiller fra GLTIS Scandinavia i 2004. Debuten som instruktør kom med stykket BETON, opført på Aalborg Teater 2014. Forestillingen vandt en Reumert for Årets Forestilling.

at give sig hen til denne her opstillede verden og til at lege med, med fantasien. Man kan blande teatrale og reelle elementer, og så kan det ramme stærkt på flere planer. Dermed kan fortællingen løftes af et greb som en karrusel som kulisser, og det kommunikerer stærkere end en dagligstue på et gods i 1890'erne. Oprindeligt arbejdede vi på en idé med et kæmpestort krystaltræ, i hvis grene de rige boltrede sig, mens de fattige boede nede i rodnettet. Det var dog for vanskeligt at realisere, og nu er vi også rigtig glade for karruseløsningen.

Hvad kostumer angår skal de, ligesom karrusellen, vise en verden af dekadence og overflade. De udgør kæmpe værker i sig selv, de er ekstreme og alt for meget, de påvirker simpelthen personernes fysik, så de får svært ved at bevæge sig rundt. Det handler om at skrue op for en masse ting: overdreven opvarmning og indtagelse af mad f.eks., og altså overdrevne kostumer. Gerald og moderen Mrs. Arbuthnots tøj har et mere skrabet, enkelt udtryk. De repræsenterer noget andet.

Er stykket relevant i dag og på hvilken måde? Hvorfor tror du Wilde stadigvæk er så populær?

De her overklasse mennesker, vi følger, lever i en helt ekstrem velstand, men tiderne er ved at ændre sig, rigdommen vil snart svinde ind, de lever i en brydningstid. Ligesådan havde England i slutningen af 1800-tallet sat sig massivt på handlen og var meget magtfulde, men hen mod slutningen af 1800-tallet var de ved at blive truet af andre nationer, f.eks. USA og Tyskland. Denne brydningstid taler ind i vores tid, tror jeg, og er relevant for hvor vi står lige nu. Vestens magtposition er også truet, en æra er ved at slutte, vi kan ikke blive ved med at gøre, hvad vi har gjort hidtil. Vi står ved et vendepunkt. Brydningstiden viser sig bl.a. i stykket ved at outsiders – Arbuthnots fra middelklassen – trænger ind og

ryster universet, og faktisk sker der jo en omvending af magtforholdene til sidst. Mrs. Arbuthnot finder ud af, at hun godt kan klare sig uden Lord Illingworth, hun kan give slip, mens han til gengæld i akt 4 står her på udebane i et middelklassehjem og har fundet ud af, at han mangler noget, han behøver mere i sit liv end rigdom og position. Han savner en meningsfuld relation i sit liv. Og det her med at der må være en balance i livet, at rigdom og karriere ikke er alt, men at kærlighed og familie er vigtigt, er i hvert fald noget der taler tydeligt til mig som privat menneske og er relevant for mig.

Det virker, som om Oscar Wilde er meget oppe lige nu, Aalborg Teater har også lige haft en opsætning af ét af hans stykker. Det er nok det her med, at han passer godt ind i vores brydningstid, og i en tid hvor selviscenesættelse, spin og det at være retorisk stærk betyder meget. Så vil jeg jo altså også bare mene, at han er evig aktuel, fordi der er en vildt høj kvalitet i hans forfatterskab, han har et stærkt sprog, en usædvanlig evne til replikudveksling og tager eviggyldige temaer op. Scenerne er sindssygt godt struktureret, og så er det altså vildt, at der er et portrætgalleri på 13 personer i det her stykke, og de har hver deres helt unikke historie og identitet, man kan dykke ned i. Det er kvalitet, der holder over tid.

LÆS MERE:

OM NICOLEI FABER HER:
<http://www.nicoleifaber.dk/>

9 ADVARSEL, STÆRKE FØLELSER, I KAN BLIVE FLOVE. GIV DET EN CHANCE ALLIGEVEL.

Interview med skuespillere Bue Wandahl og Mette Horn

Hvordan kan man karakterisere din figur i *En Kvinde uden Betydning*, hvad lægger du mest vægt på i din fortolkning af den, og kan du lide ham/hende?

BUE: Jeg spiller jo en karikatur af en mand, og så tilmed også fra et fremmedartet samfundssystem. Lord Illingworth er en mand, der rigtig godt kan lide at forarge – sådan nogle mennesker kender jeg godt fra virkelighedens verden – han har bare en position at gøre det fra og slipper afsted med det. Det er sådan en eller anden form for tegneseriearrogance, jeg skal finde frem og bruge. Han kommer jo med nogle virkelig ubehagelige udsagn, især om kvinder, som jeg overhovedet ikke kan forholde mig til. På den måde ligger han meget langt fra mig, og jeg bryder mig på mange måder ikke om ham. Men der er da også noget befriende ved den form for civil ulydighed, han på en eller anden måde står for. Det med at bryde konventionerne og nytænke.

METTE: Jeg prøver i min rolle som Mrs. Arbuthnot primært at være meget ærlig i mit portræt af en kvinde, der er fanget i sin skam. Jeg gik meget ydmyg til rollen, da jeg plejer at spille helt anderledes roller, jeg plejer faktisk at spille kvinder, der siger alt det man ikke må sige. Og her er jeg så det modsatte, en tavs og skamskudt kvinde. Jeg kunne faktisk ikke lide hende i begyndelsen, jeg synes det var svært at finde en vej ind i hende. Udstødelsestematikken, at man på den måde bliver udstødt af samfundet, hvis man får barn før ægteskab, er jo også ret svær at finde paralleller til i vores nutid. Så er det også så stærke følelser der er på spil, det er lidt grænseoverskridende i begyndelsen, at skulle stå og skrike følelser ud, det er det altid i begyndelsen, før man for alvor er inde i rollen. Det er altså meget stærke følelser, der er på spil, som vi ikke er vant til i vores tid, og der får jeg lyst til at sige til de unge, der skal i teateret og se stykket: Advarsel, stærke følelser, I kan blive flove. Men giv

det en chance alligevel.

Jeg fik sådan en lyst til at improvisere noget ind i rollen, men det er egentlig fedt, det ikke var muligt. Det var en udfordring, og i mit arbejde med Mrs. Arbuthnot synes jeg, hun bliver mere og mere relevant for mig. Jeg bruger de træk ved hende, de følelser jeg godt selv kan sætte mig ind i: jeg kender f.eks. godt det med at være mor og følelserne der opstår, når sønnen rejser væk.

Jeres to karakterer udgør stærke modpoler: mand/kvinde, rig/fattig, skamløs/skamfuld, i samfundet/udenfor samfundet, komisk/tragisk osv. Hvad synes I er den stærkeste modsætning i stykket?

BUE: Kontrasterne ligger som en præmis, et grundvilkår hele tiden, f.eks. udtrykt i karrusellen og kostumerne. Metaforerne er kørt helt ud, den får ikke for lidt, og det er fedt, men det ligger samtidig også meget subtilt i teksten. Der er f.eks. det her meget sigende sted i stykket, hvor politikeren Kelvil forsøger at skifte samtaleevne og tale om arbejderklassen og deres vilkår. Og så bliver den ellers så snaksalige overklasse meget tavse. De har ellers gerne noget spydigt at indvende til det meste, men når snakken går på noget helt regulært og oprigtigt går alt i stå. Det er komisk og tragisk på én gang, og meget skarpt.

METTE: Jeg synes egentlig den stærkeste kontrast går på forskellen mellem, hvad man siger og viser udadtil, og hvad man i virkeligheden føler indeni. Det her maskespil der hele tiden foregår. De er ulykkelige og frustrerede under masken, men det må man ikke vise udadtil. Det kender man jo også fra vores nutid, det her med at få andre til at skamme sig hellere end at indrømme, at man er blevet såret, eller hvis man ikke har den rigtige opførsel bliver man skammet ud. Vi holder hinanden i skak i rigtig mange sociale sammenhænge.

BUE WANDAHL

Bue Wandahl er uddannet fra Aarhus Teaters Skuespillerskole i 1990, og har både været ansat i Aarhus Teater og Aalborg Teaters ensemble. Fra sæson 2011/2012 har han været ansat i Aarhus Teaters faste ensemble. Han har bl.a. spillet med i *Hamlet*, *Gengangere* og *My fair Lady*. I *En Kvinde uden Betydning* spiller Bue Wandahl rollen som Lord Illingworth.

METTE HORN

Mette Horn er uddannet fra Aarhus Teaters Skuespillerskole i 1991. Hun har haft flere teaterroller, f.eks. i *My fair Lady* og *Fanny & Alexander* på Det Kgl. Teater. Derudover er hun kendt fra mange TV- og filmroller: TV-serierne *Rejseholdet* og *Hotellet* og Max Pinlig-filmene, hvor hun spiller moderen Agnete. I *En Kvinde uden Betydning* spiller Mette Horn rollen som Mrs. Arbuthnot.

Hvad synes I om karrusellen og kostumerne?

BUE: Karrusellen er jo på ingen måder bare en ting i baggrunden, den er i den grad en ting i forgrunden, vi som skuespillere skal erobre. Der er i det hele taget meget store udtryk på spil, og mange stritter også imod hinanden og giver dynamik. Musikken er f.eks. også et helt andet univers, der kommer oveni. Og så er der de karikerede kostumer, der også er "over the top". Der er intet neutralt over det, det er skævt med skævt på, og da er det skuespillernes rolle at levere noget reelt, at levere en oprigtighed, så vi får den rigtige balance.

METTE: Ja, vi skal spille rigtig godt, for at karrusellen ikke skal løbe med al opmærksomheden. Jeg skal være iklædt det her meget dramatiske lidt kutteagtige kostume, jeg kommer nærmest til at ligne en Medea fra de gamle græske tragedier, og det forpligter da. Man skal kunne leve op til sit kostume, for de har i den grad deres eget sprog, kostumerne, i det her stykke.

Er stykket relevant i dag, synes I, og på hvilken måde?

BUE: Jeg synes snarere man skal spørge: Kan vi undvære stykket i dag? Og da er svaret nej. Det er altid relevant at spejle sig i de her problematikker, det handler i høj grad om det liv, vi lever nu. Et stykke som *En Kvinde uden Betydning* sætter den øvrige verden vi er del af i relief. Der

findes f.eks. klart stadig miljøer nu, hvor klasseskel gør sig gældende, hvor der er visse konventioner, man skal leve op til.

METTE: Ja, sociale regler og den stress mennesket bliver sat i, når vi skal leve op til dem. Jeg hader de her overklassemiljøer, man stadig kan finde, overfladesamvær og ondsindigheder der kan opstå deraf.

Mrs. Arbuthnots kors er, at hun ikke kan slippe sin skam og vrede. Gudskelov er vi kvinder da kommet så langt nu, at vi ikke på samme måde fastholdes i skam og skyld og konventioner. Vi kvinder har rykket os sammen, og det er sindssygt vigtigt at holde sig de rettigheder, vi har fået – i mange forskellige sammenhænge – for øje og værne om dem.

LÆS MERE:

OM BUE WANDAHN OG METTE HORN:

<http://www.aarhusteater.dk/om-teatret/skuespillerne/skuespillere-ved-aarhus-teater/bue-wandahl/>

<http://www.allthatmanagement.dk/atm/klient.php?kid=137&tid=2&lang=da&p=cv>

10 TEKSTUDDRAG FRA STYKKET PÅ ENGELSK OG DANSK

AKT I. Tekstuddrag 1 fra *A Woman of no Importance* – engelsk

Tekstuddraget er fra slutningen af akt 1 hvor Mrs. Allonby og Lord Illingworth ordfægte, og Mrs. Allonby udfordrer Illingworth.

MRS. ALLONBY

What a thoroughly bad man you must be!

LORD ILLINGWORTH

What do you call a bad man?

MRS. ALLONBY

The sort of man who admires innocence.

LORD ILLINGWORTH

And a bad woman?

MRS. ALLONBY

Oh! the sort of woman a man never gets tired of.

LORD ILLINGWORTH

You are severe - on yourself.

MRS. ALLONBY

Define us as a sex.

LORD ILLINGWORTH

Sphinxes without secrets.

MRS. ALLONBY

Does that include the Puritan women?

LORD ILLINGWORTH

Do you know, I don't believe in the existence of Puritan women? I don't think there is a woman in the world who would not be a little flattered if one made love to her. It is that which makes women so irresistibly adorable.

MRS. ALLONBY

You think there is no woman in the world who would object to being kissed?

LORD ILLINGWORTH

Very few.

MRS. ALLONBY

Miss Worsley would not let you kiss her.

LORD ILLINGWORTH

Are you sure?

MRS. ALLONBY

Quite.

LORD ILLINGWORTH

What do you think she'd do if I kissed her?

MRS. ALLONBY

Either marry you, or strike you across the face with her glove. What would you do if she struck you across the face with her glove?

LORD ILLINGWORTH

Fall in love with her, probably.

MRS. ALLONBY

Then it is lucky you are not going to kiss her!

LORD ILLINGWORTH

Is that a challenge?

MRS. ALLONBY

It is an arrow shot into the air.

LORD ILLINGWORTH

Don't you know that I always succeed in whatever I try?

MRS. ALLONBY

I am sorry to hear it. We women adore failures. They lean on us.

LORD ILLINGWORTH

You worship successes. You cling to them.

MRS. ALLONBY

We are the laurels to hide their baldness.

LORD ILLINGWORTH

And they need you always, except at the moment of triumph.

MRS. ALLONBY

They are uninteresting then.

LORD ILLINGWORTH

How tantalising you are!

(A pause)

MRS. ALLONBY

Lord Illingworth, there is one thing I shall always like you for.

LORD ILLINGWORTH

Only one thing? And I have so many bad qualities.

MRS. ALLONBY

Ah, don't be too conceited about them. You may lose them as you grow old.

LORD ILLINGWORTH

I never intend to grow old. The soul is born old but grows young. That is the comedy of life.

MRS. ALLONBY

And the body is born young and grows old. That is life's tragedy.

LORD ILLINGWORTH

Its comedy also, sometimes. But what is the mysterious reason why you will always like me?

MRS. ALLONBY

It is that you have never made love to me.

LORD ILLINGWORTH

I have never done anything else.

MRS. ALLONBY

Really? I have not noticed it.

LORD ILLINGWORTH

How fortunate! It might have been a tragedy for both of us.

MRS. ALLONBY

We should each have survived.

LORD ILLINGWORTH

One can survive everything nowadays, except death, and live down anything except a good reputation.

MRS. ALLONBY

Have you tried a good reputation?

LORD ILLINGWORTH

It is one of the many annoyances to which I have never been subjected.

MRS. ALLONBY

It may come.

LORD ILLINGWORTH

Why do you threaten me?

MRS. ALLONBY

I will tell you when you have kissed the Puritan.

(Enter Footman)

FRANCIS

Tea is served in the Yellow Drawing-room, my lord.

LORD ILLINGWORTH

Tell her ladyship we are coming in.

FRANCIS

Yes, my lord.

(Exit)

LORD ILLINGWORTH

Shall we go in to tea?

MRS. ALLONBY

Do you like such simple pleasures?

LORD ILLINGWORTH

I adore simple pleasures. They are the last refuge of the complex. But, if you wish, let us stay here. Yes, let us stay here. The Book of Life begins with a man

and a woman in a garden.

MRS. ALLONBY

It ends with Revelations.

LORD ILLINGWORTH

You fence divinely. But the button has come off your foil.

MRS. ALLONBY

I have still the mask.

LORD ILLINGWORTH

It makes your eyes lovelier.

MRS. ALLONBY

Thank you. Come.

LORD ILLINGWORTH

(Sees MRS. ARBUTHNOT'S letter on table, and takes it up and looks at envelope): What a curious handwriting! It reminds me of the handwriting of a woman I used to know years ago.

MRS. ALLONBY

Who?

LORD ILLINGWORTH

Oh! no one. No one in particular. A woman of no importance.

(Throws letter down, and passes up the steps of the terrace with MRS. ALLONBY. They smile at each other)

ACT DROP

10 TEKSTUDDRAG FRA STYKKET PÅ ENGELSK OG DANSK

AKT I. Tekstuddrag 1 fra En Kvinde uden Betydning – dansk

fra manuskriptet, oversættelse: Francois-Eric Grodin

FRU ALLONBY

De er helt igennem en umoralsk mand!

LORD ILLINGWORTH

Hvad er en umoralsk mand?

FRU ALLONBY

En mand, der beundrer uskyld.

LORD ILLINGWORTH

Og en umoralsk kvinde?

FRU ALLONBY

En kvinde, som en mand aldrig bliver træt af.

LORD ILLINGWORTH

Ved De hvad? Jeg tror ikke på, at der findes puritanske kvinder. Der findes ikke en kvinde, som ikke bliver smigret, hvis man gør kur til hende.

FRU ALLONBY

De mener altså ikke, der findes kvinder, som ikke vil kysse?

LORD ILLINGWORTH

Meget få.

FRU ALLONBY

Frøken Worsley vil ikke lade Dem kysse hende.

LORD ILLINGWORTH

Hvad tror De, hun ville gøre, hvis jeg kysse hende?

FRU ALLONBY

Kaste sin handske i Deres ansigt. Hvad ville De gøre, hvis De fik hendes handske i ansigtet?

LORD ILLINGWORTH

Forelske mig i hende.

FRU ALLONBY

Så er det et held, De ikke kysser hende!

LORD ILLINGWORTH

Er det en udfordring?

FRU ALLONBY

En bold er kastet op i luften.

LORD ILLINGWORTH

Ved De ikke, at jeg altid har succes med alt, hvad jeg foretager mig?

FRU ALLONBY

Det er jeg ked af at høre. Vi kvinder elsker fiaskoer.

LORD ILLINGWORTH

Hvor er De dog pirrende!

(Pause)

FRU ALLONBY

Der er en ting, jeg altid vil kunne lide Dem for, Lord Illingworth.

LORD ILLINGWORTH

Kun en? Og hvilken er det så?

FRU ALLONBY

At De aldrig har gjort kur til mig.

LORD ILLINGWORTH

Jeg har aldrig bestilt andet.

FRU ALLONBY

Er det rigtigt? Det har jeg ikke bemærket.

LORD ILLINGWORTH

Sikke et held! Det kunne være endt tragisk for os begge.

(FRANCIS kommer ind)

FRANCIS

Teen er serveret i den gule salon, mylord.

LORD ILLINGWORTH

Sig til Lady Hunstanton, at vi kommer straks.

FRANCIS

Javel.

(Går ud)

LORD ILLINGWORTH

Skal vi gå ind og drikke te?

FRU ALLONBY

Sætter De pris på den slags enkle glæder?

LORD ILLINGWORTH

Vi kan også blive her, hvis De foretrækker det. Ja, lad os gøre det. Livets Bog begynder med en mand og en kvinde i en have.

FRU ALLONBY

Og ender med apokalypsen. Kom.

LORD ILLINGWORTH

(Får øje på FRU ARBUTHNOTS brev på bordet): Sikke en særpræget håndskrift! Den minder mig om en kvinde, jeg kendte for mange år siden.

FRU ALLONBY

Hvem?

LORD ILLINGWORTH

Åh, ikke nogen. Ikke nogen særligt. En kvinde uden betydning.

(Smider brevet på bordet. De går ud)

TÆPPE

10 TEKSTUDDRAG FRA STYKKET PÅ ENGELSK OG DANSK

AKT II. Tekstuddrag 2 fra A Woman of no Importance – engelsk

Tekstuddraget er fra akt 2, hvor Mrs. Allonby først redegør for sit syn på den ideelle mand, hvorefter Hester gør klart, hvordan hun ser på tingene.

MRS. ALLONBY

Man, poor, awkward, reliable, necessary man belongs to a sex that has been rational for millions and millions of years. He can't help himself. It is in his race. The History of Woman is very different. We have always been picturesque protests against the mere existence of common sense. We saw its dangers from the first.

LADY STUTFIELD

Yes, the common sense of husbands is certainly most, most trying. Do tell me your conception of the Ideal Husband. I think it would be so very, very helpful.

MRS. ALLONBY

The Ideal Husband? There couldn't be such a thing. The institution is wrong.

LADY STUTFIELD

The Ideal Man, then, in his relations to US.

LADY CAROLINE

He would probably be extremely realistic.

MRS. CAROLINE

The Ideal Man! Oh, the Ideal Man should talk to us as if we were goddesses, and treat us as if we were children. He should refuse all our serious requests, and gratify every one of our whims. He should encourage us to have caprices, and forbid us to have missions. He should always say much more than he means, and all ways mean much more than he says.

LADY HUNSTANTON

But how could he do both, dear?

MRS. ALLONBY

He should never run down other pretty women. That would show he had no

taste, or make one suspect that he had too much. No; he should be nice about them all, but say that somehow they don't attract him.

LADY STUTFIELD

Yes, that is always very, very pleasant to hear about other women.

MRS. ALLONBY

If we ask him a question about anything, he should give us an answer all about ourselves. He should invariably praise us for whatever qualities he knows we haven't got. But he should be pitiless, quite pitiless, in reproaching us for the virtues that we have never dreamed of possessing. He should never believe that we know the use of useful things. That would be unforgiveable. But he should shower on us everything we don't want.

LADY CAROLINE

As far as I can see, he is to do nothing but pay bills and compliments.

MRS. ALLONBY

He should persistently compromise us in public, and treat us with absolute respect when we are alone. And yet he should be always ready to have a perfectly terrible scene, whenever we want one, and to become miserable, absolutely miserable, at a moment's notice, and to overwhelm us with just reproaches in less than twenty minutes, and to be positively violent at the end of half an hour, and to leave us for ever at a quarter to eight, when we have to go and dress for dinner. And when, after that, one has seen him for really the last time, and he has refused to take back the little things he has given one, and promised never to communicate with one again, or to write one any foolish letters, he should be perfectly broken-hearted, and telegraph to one all day long, and send one little notes every half-hour by a private hansom, and dine quite alone at the club, so that every one should

know how unhappy he was. And after a whole dreadful week, during which one has gone about everywhere with one's husband, just to show how absolutely lonely one was, he may be given a third last parting, in the evening, and then, if his conduct has been quite irreproachable, and one has behaved really badly to him, he should be allowed to admit that he has been entirely in the wrong, and when he has admitted that, it becomes a woman's duty to forgive, and one can do it all over again from the beginning, with variations.

LADY HUNSTANTON

How clever you are, my dear! You never mean a single word you say.

LADY STUTFIELD

Thank you, thank you. It has been quite, quite entrancing. I must try and remember it all. There are such a number of details that are so very, very important.

LADY CAROLINE

But you have not told us yet what the reward of the Ideal Man is to be.

MRS. ALLONBY. His reward? Oh, infinite expectation. That is quite enough for him.

LADY STUTFIELD

But men are so terribly, terribly exacting, are they not?

MRS. ALLONBY

That makes no matter. One should never surrender.

LADY STUTFIELD

Not even to the Ideal Man?

MRS. ALLONBY

Certainly not to him. Unless, of course, one wants to grow tired of him.

LADY STUTFIELD

Oh! . . . yes. I see that. It is very, very

helpful. Do you think, Mrs. Allonby, I shall ever meet the Ideal Man? Or are there more than one?

MRS. ALLONBY

There are just four in London, Lady Stutfeld.

LADY HUNSTANTON

Oh, my dear!

MRS. ALLONBY

(Going over to her): What has happened? Do tell me.

LADY HUNSTANTON

(In a low voice): I had completely forgotten that the American young lady has been in the room all the time. I am afraid some of this clever talk may have shocked her a little.

MRS. ALLONBY

Ah, that will do her so much good!

LADY HUNSTANTON

Let us hope she didn't understand much. I think I had better go over and talk to her. (Rises and goes across to HESTER WORSLEY): Well, dear Miss Worsley. (Sitting down beside her): How quiet you have been in your nice little corner all this time! I suppose you have been reading a book? There are so many books here in the library.

HESTER

No, I have been listening to the conversation.

LADY HUNSTANTON

You mustn't believe everything that was said, you know, dear.

HESTER

I didn't believe any of it.

LADY HUNSTANTON

That is quite right, dear.

HESTER

(Continuing) I couldn't believe that any women could really hold such views of life as I have heard to-night from some of your guests.

(An awkward pause)

LADY HUNSTANTON

I hear you have such pleasant society in America. Quite like our own in places, my son wrote to me.

HESTER

There are cliques in America as elsewhere, Lady Hunstanton. But true American society consists simply of all the good women and good men we have in our country.

LADY HUNSTANTON

What a sensible system, and I dare say quite pleasant too. I am afraid in England we have too many artificial social barriers. We don't see as much as we should of the middle and lower classes.

HESTER

In America we have no lower classes.

LADY HUNSTANTON

Really? What a very strange arrangement!

MRS. ALLONBY.

What is that dreadful girl talking about?

LADY STUTFIELD

She is painfully natural, is she not?

LADY CAROLINE. There are a great many things you haven't got in America, I am told, Miss Worsley. They say you have no ruins, and no curiosities.

MRS. ALLONBY

(To LADY STUTFIELD): What nonsense! They have their mothers and their manners.

HESTER

The English aristocracy supply us with our curiosities, Lady Caroline. They are sent over to us every summer, regularly, in the steamers, and propose to us the day after they land. As for ruins, we are trying to build up something that will last longer than brick or stone.

(Gets up to take her fan from table)

LADY HUNSTANTON

What is that, dear? Ah, yes, an iron Exhibition, is it not, at that place that has the curious name?

HESTER

(Standing by table): We are trying to build up life, Lady Hunstanton, on a better, truer, purer basis than life rests on here. This sounds strange to you all, no doubt. How could it sound other than strange? You rich people in England, you don't know how you are living. How could you know? You shut out from your society the gentle and the good. You laugh at the simple and the pure. Living, as you all do, on others and by them, you sneer at self-sacrifice, and if you throw bread to the poor, it is merely to keep them quiet for a season. With all your pomp and wealth and art you don't know how to live - you don't even know that. You love the beauty that you can see and touch and handle, the beauty that you can destroy, and do destroy, but of the unseen beauty of life, of the unseen beauty of a higher life, you know nothing. You have lost life's secret. Oh, your English society seems to me shallow, selfish, foolish. It has blinded its eyes, and stopped its ears. It lies like a leper in purple. It sits like a dead thing smeared with gold. It is all wrong, all wrong.

LADY STUTFIELD

I don't think one should know of these things. It is not very, very nice, is it?

LADY HUNSTANTON

My dear Miss Worsley, I thought you liked English society so much. You were such a success in it. And you were so much admired by the best people. I quite forget what Lord Henry Weston said of you - but it was most complimentary, and you know what an authority he is on beauty.

HESTER

Lord Henry Weston! I remember him, Lady Hunstanton. A man with a hideous smile and a hideous past. He is asked everywhere. No dinner-party is complete without him. What of those whose ruin is due to him? They are outcasts. They are nameless. If you met them in the street you would turn your head away. I don't complain of their punishment. Let all women who have sinned be punished.

(MRS. ARBUTHNOT enters from terrace behind in a cloak with a lace veil over her head. She hears the last words and starts)

LADY HUNSTANTON

My dear young lady!

HESTER

It is right that they should be punished, but don't let them be the only ones to suffer. If a man and woman have sinned, let them both go forth into the desert to love or loathe each other there. Let them both be branded. Set a mark, if you wish, on each, but don't punish the one and let the other go free. Don't have one law for men and another for women. You are unjust to women in England. And till you count what is a shame in a woman to be an infamy in a man, you will always be unjust, and Right, that pillar of fire, and Wrong, that pillar of cloud, will be made dim to your eyes, or be not seen at all, or if seen, not regarded.

10 TEKSTUDDRAG FRA STYKKET PÅ ENGELSK OG DANSK

AKT II. Tekstuddrag 2 fra En Kvinde uden Betydning – dansk fra manuskriptet, oversættelse: Francois-Eric Grodin

FRU ALLONBY

Mænd – de stakkels, kejtede, pålidelige, nødvendige mænd – tilhører et køn, der har handlet rationelt i millioner og atter millioner af år. De kan slet ikke lade være. Det ligger i deres natur. Kvindens historie er helt anderledes. Vi har altid været maleriske protester mod den blotte eksistens af sund fornuft.

LADY STUTFIELD

Ja, ægtemænds sunde fornuft er meget, meget anstrengende. Men fortæl mig, hvordan ser De den ideelle ægtemand?

FRU ALLONBY

Den ideelle ægtemand? Han findes ikke.

LADY STUTFIELD

Den ideelle mand, så.

FRU ALLONBY

Den ideelle mand! Åh, den ideelle mand skal tiltale os som gudinder og behandle os som børn. Han skal afvise alle vores seriøse ønsker og føje os i alle vores luner. Han skal bifalde vores fikse ideer og forbyde os at have et kald. Han skal altid sige meget mere, end han mener, og mene meget mere, end han siger. Uanset, hvad vi spørger ham om, skal hans svar udelukkende handle om os. Han skal altid rose os for de egenskaber, han ved, vi ikke besidder. Til gengæld skal han fuldstændig skånselsløst bebrejde os de dyder, vi ikke kunne drømme om at besidde. Han må aldrig tro, at vi forstår at anvende praktiske ting. Det vil være utilgiveligt. Til gengæld skal han overøse os med alt det, vi ikke vil have.

LADY CAROLINE

Så vidt jeg forstår, skal han altså ikke gøre andet end at give komplimenter og betale regninger.

FRU ALLONBY

Han skal altid være klar til det mest forfærdelige skænderi, når vi ønsker det, og være klar til at blive ulykkelig med et

øjeblikks varsel, efter tyve minutter overdynde os med retfærdig harme, blive decideret voldsom efter en halv time og forlade os for altid ved aftentid. Og når man så har set ham for allersidste gang, og han har nægtet at tage de små ting tilbage, han har foræret én, og lovet at bryde enhver forbindelse og aldrig skrive tåbelige breve til én, så skal han blive dybt fortvivlet og sende telegrammer dagen lang og små breve hver halve time med privat vogn, og spise middag mutters alene i klubben, så enhver kan se, hvor ulykkelig han er. Og efter en lang og rædselsfuld uge, så skal han have lov til at indrømme, at det var hans fejl alt sammen, og når han har gjort det, er det en kvindes pligt at tilgive ham, hvorefter man kan begynde forfra med variationer.

LADY HUNSTANTON

De mener jo ikke et ord af, hvad De siger!

LADY STUTFIELD

Tusind, tusind tak. Det var virkelig, virkelig fascinerende. Jeg skal virkelig prøve at huske alt sammen. Alle de mange detaljer er yderst, yderst vigtige. Tror De nogensinde, jeg møder den ideelle mand, fru Allonby? Eller findes der mere end en?

FRU ALLONBY

Der er kun fire i London, Lady Stutfield.

LADY HUNSTANTON

Åh nej! (Med dæmpet stemme): Jeg havde fuldstændig glemt, at vores unge amerikanske gæst har siddet her i stuen hele tiden. Jeg er bange for, hun måske er blevet lidt forarget.

FRU ALLONBY

Det vil da bare gøre hende godt!

LADY HUNSTANTON

Hun har forhåbentlig ikke forstået så meget af det. Jeg må nok hellere gå hen

og tale med hende.

(Rejser sig og går hen til HESTER)

WORSLEY

Nå, kære frøken Worsley. Her har De sidet lige så stille i al den tid! De må ikke tro på alt, hvad der blev sagt, kære.

HESTER

Jeg tror ikke på noget af det.

LADY HUNSTANTON

Meget fornuftigt, kære.

HESTER

Jeg kunne ikke få mig selv til at tro, at nogen kvinder for alvor kunne have et livssyn som det, jeg har hørt her i aften.

(Akavet pause)

LADY HUNSTANTON

Jeg hører, at det gode selskab i Amerika er yderst tiltalende.

HESTER

I Amerika består det sande gode selskab af alle landets gode kvinder og mænd, uanset stand.

LADY HUNSTANTON

Sikke et fornuftigt samfund. Og meget tiltalende, det må jeg sige. Jeg er bange for, at vi ikke ser så meget til middel- og underklassen, som vi burde.

HESTER

I Amerika har vi slet ikke nogen underklasse.

LADY HUNSTANTON

Virkelig? Besynderligt!

FRU ALLONBY

Hvad er det, det rædsomme pigebarn taler om?

HESTER

Vi forsøger at at opbygge et liv, der hvil-

er på et bedre, renere og mere ægte grundlag end her. I synes sikkert alle sammen, det lyder underligt, men det er der ikke noget at sige til. I rige englændere ved ikke, hvordan I lever. Hvor skulle I også vide det fra? I udelukker milde og gode mennesker fra jeres fine selskab. I gør nar ad de jævne og uskyldige. I lever alle på andres bekostning, I fryser ad selvopofrelse, og når I kaster brød til de fattige, er det udelukkende for at lukke munden på dem for en tid. Trods al jeres pomp og pragt og rigdom og kunst kan I ikke finde ud af at leve – ikke engang det kan I finde ud af. I elsker den skønhed, I kan se på og røre ved og håndtere, al den skønhed, som I kan ødelægge, og også ødelægger, men den usynlige skønhed ved livet, ved det ophøjede liv, den ved I ingenting om. I har blindet jeres øjne og stoppet ørerne til. I står som livløse ting smurt ind i guld.

LADY STUTFIELD

Den slags ting synes jeg virkelig, virkelig ikke, man bør kende til. Det er ikke særlig rart!

LADY HUNSTANTON

Jamen, kære frøken Worsley dog. Og jeg, som troede, De holdt så meget af det højere engelske selskabsliv. De har været en så stor succes i det. Jeg har helt glemt, hvad Lord Henry Weston sagde om Dem – De ved, ham De mødte til....

HESTER

Lord Henry Weston! Ham husker jeg udmærket. En mand med et modbydeligt smil og en modbydelig fortid. Han bliver inviteret overalt. Men hvad med alle dem, han har ledt i fordærv? De er udstødte. De har ikke noget navn. Jeg har ikke noget at indvende mod deres straf. Enhver kvinde, der har syndet, skal have sin straf.

(FRU ARBUTHNOT kommer ind fra terrassen)

LADY HUNSTANTON

Kære unge ven, dog!

HESTER

De har fortjent deres straf, men de skal ikke være de eneste, der bliver ramt. Hvis en mand og en kvinde har syndet, bør de vandre ud i ørkenen og elske eller hade hinanden dér. De bør brændemærkes begge to. Sæt et mærke på hver af dem, hvis I vil, men straf ikke den ene, og lad den anden gå fri. I kan ikke have en lov for mænd og en anden for kvinder.

10 TEKSTUDDRAG FRA STYKKET PÅ ENGELSK OG DANSK

AKT III. Tekstuddrag 3 fra *A Woman of no Importance* – engelsk

Tekstuddraget er fra slutningen af akt 4 – og udgør dermed selve stykkets slutning. Lord Illingworth og Mrs. Arbuthnot er i konfrontation med hinanden i Mrs. Arbuthnots hjem.

LORD ILLINGWORTH

What letter is this?

(Takes up letter)

MRS. ARBUTHNOT

That - is nothing. Give it to me.

LORD ILLINGWORTH

It is addressed to ME.

MRS. ARBUTHNOT

You are not to open it. I forbid you to open it.

LORD ILLINGWORTH

And in Gerald's handwriting.

MRS. ARBUTHNOT

It was not to have been sent. It is a letter he wrote to you this morning, before he saw me. But he is sorry now he wrote it, very sorry. You are not to open it. Give it to me.

LORD ILLINGWORTH

It belongs to me. (Opens it, sits down and reads it slowly. MRS. ARBUTHNOT watches him all the time): You have read this letter, I suppose, Rachel?

MRS. ARBUTHNOT

No.

LORD ILLINGWORTH

You know what is in it?

MRS. ARBUTHNOT

Yes!

LORD ILLINGWORTH

I don't admit for a moment that the boy is right in what he says. I don't admit that it is any duty of mine to marry you. I deny

it entirely. But to get my son back I am ready - yes, I am ready to marry you, Rachel - and to treat you always with the deference and respect due to my wife. I will marry you as soon as you choose. I give you my word of honour.

MRS. ARBUTHNOT

You made that promise to me once before and broke it.

LORD ILLINGWORTH

I will keep it now. And that will show you that I love my son, at least as much as you love him. For when I marry you, Rachel, there are some ambitions I shall have to surrender. High ambitions, too, if any ambition is high.

MRS. ARBUTHNOT

I decline to marry you, Lord Illingworth.

LORD ILLINGWORTH

Are you serious?

MRS. ARBUTHNOT

Yes.

LORD ILLINGWORTH

Do tell me your reasons. They would interest me enormously.

MRS. ARBUTHNOT

I have already explained them to my son.

LORD ILLINGWORTH

I suppose they were intensely sentimental, weren't they? You women live by your emotions and for them. You have no philosophy of life.

MRS. ARBUTHNOT

You are right. We women live by our emotions and for them. By our passions, and for them, if you will. I have two passions, Lord Illingworth: my love of him, my hate of you. You cannot kill those. They feed each other.

LORD ILLINGWORTH

What sort of love is that which needs to have hate as its brother?

MRS. ARBUTHNOT

It is the sort of love I have for Gerald. Do you think that terrible? Well it is terrible. All love is terrible. All love is a tragedy. I loved you once, Lord Illingworth. Oh, what a tragedy for a woman to have loved you!

LORD ILLINGWORTH

So you really refuse to marry me?

MRS. ARBUTHNOT

Yes.

LORD ILLINGWORTH

Because you hate me?

MRS. ARBUTHNOT

Yes.

LORD ILLINGWORTH

And does my son hate me as you do?

MRS. ARBUTHNOT

No.

LORD ILLINGWORTH

I am glad of that, Rachel.

MRS. ARBUTHNOT

He merely despises you.

LORD ILLINGWORTH

What a pity! What a pity for him, I mean.

MRS. ARBUTHNOT

Don't be deceived, George. Children begin by loving their parents. After a time they judge them. Rarely if ever do they forgive them.

LORD ILLINGWORTH

[Reads letter over again, very slowly.] May I ask by what arguments you made the boy who wrote this letter, this beautiful, passionate letter, believe that you

should not marry his father, the father of your own child?

MRS. ARBUTHNOT

It was not I who made him see it. It was another.

LORD ILLINGWORTH

What FIN-DE-SIECLE person?

MRS. ARBUTHNOT

The Puritan, Lord Illingworth.

(A pause)

LORD ILLINGWORTH

[Winces, then rises slowly and goes over to table where his hat and gloves are. MRS. ARBUTHNOT is standing close to the table. He picks up one of the gloves, and begins pulling it on.] There is not much then for me to do here, Rachel?

MRS. ARBUTHNOT

Nothing.

LORD ILLINGWORTH

It is good-bye, is it?

MRS. ARBUTHNOT

For ever, I hope, this time, Lord Illingworth.

LORD ILLINGWORTH

How curious! At this moment you look exactly as you looked the night you left me twenty years ago. You have just the same expression in your mouth. Upon my word, Rachel, no woman ever loved me as you did. Why, you gave yourself to me like a flower, to do anything I liked with. You were the prettiest of playthings, the most fascinating of small romances . . . (Pulls out watch): Quarter to two! Must be strolling back to Hunstanton. Don't suppose I shall see you there again. I'm sorry, I am, really. It's been an amusing experience to have met amongst people of one's own rank, and treated quite seriously too, one's mistress, and one's - (MRS. ARBUTHNOT

snatches up glove and strikes LORD ILLINGWORTH across the face with it. LORD ILLINGWORTH starts. He is dazed by the insult of his punishment. Then he controls himself, and goes to window and looks out at his son. Sighs and leaves the room)

MRS. ARBUTHNOT

(Falls sobbing on the sofa): He would have said it. He would have said it.

(Enter GERALD and HESTER from the garden)

GERALD

Well, dear mother. You never came out after all. So we have come in to fetch you. Mother, you have not been crying?

(Kneels down beside her)

MRS. ARBUTHNOT

My boy! My boy! My boy!

(Running her fingers through his hair.)

HESTER.

(Coming over): But you have two children now. You'll let me be your daughter?

MRS. ARBUTHNOT

(Looking up): Would you choose me for a mother?

HESTER

You of all women I have ever known. (They move towards the door leading into garden with their arms round each other's waists. GERALD goes to table L.C. for his hat. On turning round he sees LORD ILLINGWORTH'S glove lying on the floor, and picks it up)

GERALD

Hallo, mother, whose glove is this? You have had a visitor. Who was it?

MRS. ARBUTHNOT

(Turning round): Oh! no one. No one in particular. A man of no importance.

CURTAIN

The End

10 TEKSTUDDRAG FRA STYKKET PÅ ENGELSK OG DANSK

AKT III. Tekstuddrag 3 fra En Kvinde uden Betydning – dansk

fra manuskriptet, oversættelse: Francois-Eric Grodin

LORD ILLINGWORTH
Hvad er det for et brev?

FRU ARBUTHNOT
Det... Det er ikke noget. Giv mig det.

LORD ILLINGWORTH
Det er til mig.

FRU ARBUTHNOT
Det var ikke meningen, det skulle sendes. Han skrev det i morges, inden han talte med mig. Men nu fortryder han, at han skrev det. De må ikke åbne det. Giv mig det.

LORD ILLINGWORTH
Det tilhører mig. (Åbner det og læser det langsomt igennem): Jeg går ud fra, at du har læst det.

FRU ARBUTHNOT
Nej.

LORD ILLINGWORTH
Men du ved, hvad der står i det?

FRU ARBUTHNOT
Ja!

LORD ILLINGWORTH
Jeg anerkender på ingen måde, at drengen har ret. Jeg anerkender ikke, at det er min pligt at gifte mig med dig. Det afviser jeg fuldstændig. Men hvis det er prisen for at få min søn tilbage, så er jeg rede – ja, Rachel, så er jeg rede til at gifte mig med dig og vise dig den respekt og ærbødighed, du altid vil have krav på som min hustru. Jeg vil gifte mig med dig, så snart du ønsker det.

FRU ARBUTHNOT
Det løfte har De givet mig en gang før.

LORD ILLINGWORTH
Denne gang holder jeg det. Og så kan du se, at jeg elsker min søn mindst lige så højt, som du. For når jeg gifter mig med dig, er der visse ambitioner, jeg må give

afkald på.

FRU ARBUTHNOT
Jeg vil ikke gifte mig med Dem, Lord Illingworth.

LORD ILLINGWORTH
Er det dit alvor?

FRU ARBUTHNOT
Ja.

LORD ILLINGWORTH
Vær rar at fortælle mig hvorfor.

FRU ARBUTHNOT
Det har jeg allerede forklaret min søn.

LORD ILLINGWORTH
Det er vel af inderligt sentimentale årsager, ikke? I kvinder er i jeres følelsers vold.

FRU ARBUTHNOT
De har helt ret. Vi kvinder er i vores følelsers vold. Eller i vore lidenskaber, om De vil. Jeg har to lidenskaber, Lord Illingworth. Min kærlighed til ham, og mit had til Dem. Og dem kan De ikke slukke.

LORD ILLINGWORTH
Hvad er det for en kærlighed, der har hadet som sin følgesvend?

FRU ARBUTHNOT
Det er den kærlighed, jeg nærer til Gerald. Synes De, det er frygteligt? Det er det også. Al kærlighed er frygtelig. Al kærlighed er tragisk. Jeg elskede Dem engang, Lord Illingworth. Hvilken tragedie for en kvinde at have elsket Dem!

LORD ILLINGWORTH
Du nægter altså virkelig at gifte dig med mig?

FRU ARBUTHNOT
Ja.

LORD ILLINGWORTH

Fordi du hader mig?

FRU ARBUTHNOT
Ja.

LORD ILLINGWORTH
Føler min søn det samme had for mig?

FRU ARBUTHNOT
Nej.

LORD ILLINGWORTH
Det glæder mig at høre.

FRU ARBUTHNOT
Han foragter Dem bare.

LORD ILLINGWORTH
Det var synd! For ham, altså.

FRU ARBUTHNOT
Lad Dem ikke narre, George. Først elsker børn deres forældre. Senere dømmer de dem. Og kun sjældent, om nogensinde, tilgiver de dem.

(Pause)

LORD ILLINGWORTH
(Rejser sig og går over til bordet, hvor hans hat og handsker ligger. FRU ARBUTHNOT står tæt ved. Han tager en af handskerne og begynder at trække den på): Så har jeg vel ikke mere at gøre her, Rachel?

FRU ARBUTHNOT
Nej, intet.

LORD ILLINGWORTH
Vi siger altså farvel nu?

FRU ARBUTHNOT
Forhåbentlig for altid denne gang.

LORD ILLINGWORTH
Hvor er det mærkeligt! I dette øjeblik er det som at se dig den aften, du forlod mig for tyve år siden. Du har nøjagtigt det samme udtryk omkring munden. In-

gen kvinde har nogensinde elsket mig så højt som du, Rachel, det må jeg sige. Du gav dig selv hen til mig som en blomst, jeg kunne gøre med, hvad jeg ville. Du var det yndigste stykke legetøj, den mest fortryllende lille affære ... Jeg må vende næsen mod Hunstanton. Ja, der ses vi jo nok ikke igen. Det beklager jeg, det gør jeg virkelig. Det har været en fornøjelig oplevelse her blandt ligestillede at møde og oven i købet vise sig imødekommande over for sin elskerinde og sin...

(FRU ARBUTHNOT snupper den anden handske og slår LORD ILLINGWORTH i ansigtet med den. LORD ILLINGWORTH er befippet over den krænkende straf. Så genvinder han fatningen og går hen til vinduet og ser ud på sin søn. Sukker og forlader stuen)

FRU ARBUTHNOT

(Synker hulkende sammen): Han ville have sagt det. Han ville have sagt det.

(GERALD og HESTER kommer ind fra haven)

GERALD

Du kom aldrig ud... Jamen mor, du græder?

(Knæler ved siden af hende)

FRU ARBUTHNOT

Min dreng! Min kære, kære dreng!

(GERALD får øje på LORD ILLINGWORTHs handske)

GERALD

Mor? Hvis handske er det? Hvem har du haft besøg af?

FRU ARBUTHNOT

Åh, ikke af nogen. Ikke nogen særlig. En mand uden betydning.

TÆPPE

11 GRATIS FOREDRAG OM OSCAR WILDE

Foredrag om Oscar Wilde ved Cand. Mag. Anne Valbjørn Odgaard
Tirsdag 6. september kl. 18-19 på Aarhus Teater

Kom og hør mere om Wilde, om stykket *A Woman of no Importance/En Kvinde uden Betydning*, og om hvordan I kan benytte dette materiale i undervisningen.

Bestil gratis plads på
BILLET@AARHUSTEATER.DK

- du kan også til forestillingen kl. 19.30 efter foredraget se *En kvinde uden betydning* til kun 50 kr. (rabatten gælder kun denne aften).

HUSK:
Du kan se
En kvinde uden betydning
efter foredraget
til kun 50 kr.

LÆS MERE:

<http://www.aarhusteater.dk/at-laering/til-laererne/>

12 KOMMENDE FORESTILLINGER FOR SKOLER

FAKIREN FRA BILBAO

Af Bjarne Reuter

Store Scene 18. nov. – 21. dec.

- Målgruppe: Grunduddannelser fra 1. klasse og opefter
- Undervisningsmateriale tilgængeligt til download primo november 2016
- Lærerkursus 17. november 2016

Læs mere:

<http://www.aarhusteater.dk/forestillinger/forestillinger/saeson-1617/fakiren-fra-bilbao/>

MEDEA

Af Euripides

Scala 27. jan. – 25. Feb. 2017

- Målgruppe: Ungdomsuddannelser og udskoling i grunduddannelserne
- Undervisningsmateriale tilgængeligt til download primo januar 2017

Læs mere:

<http://www.aarhusteater.dk/forestillinger/forestillinger/saeson-1617/me-dea/>

ERASMUS MONTANUS

Af Ludvig Holberg, bearbejdet og iscenesat af Christian Lollike

Store Scene 10. feb. – 11. marts 2017

- Målgruppe: Ungdomsuddannelser og udskoling i grunduddannelserne
- Undervisningsmateriale tilgængeligt til download ultimo januar 2017
- Lærerkursus 8. februar 2017

Læs mere:

<http://www.aarhusteater.dk/forestillinger/forestillinger/saeson-1617/eras-mus-montanus/>

LÆS MERE:

Læs om alle vores pædagogiske tilbud i Aarhus Teater Læring <http://www.aarhusteater.dk/at-laering/at/>